

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletna 7-80 Din, polletna 18 Din, celoletna 30 Din; za tuzemstvo: četrletna 12 Din, polletna 24 Din, celoletna 40 Din. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Zadnji poziv Vodnikove družbe pred izidom knjig

Knjige Vodnikove družbe za leto 1928. so v tisku. Zadnji čas je, da se še oni, ki ljubijo lepe knjige in kateri še niso do sedaj iz kateregakoli vzroka postali člani Vodnikove družbe, nemudoma prigrasijo pri svojih poverjenikih ali pa direktno pri centralni pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16. Letošnje knjige bodo jako lepe, pestre in zabavne vsebine in bogato ilustrirane.

V nobeni kmetski in delavski hiši naj ne manjkajo te lepe knjige Vodnikove družbe. Letni znesek 20 Din premore vsaka kmetska in delavska hiša. Vsak naročnik „Domovine“ naj v krogu svojih znancev poagitrira za Vodnikovo družbo, ki je velikega pomena za napredek, prosveto in kulturo slovenskega ljudstva.

Letos izda Vodnikova družba svojim članom štiri knjige: Vodnikovo pratio, dve zabavni knjigi in eno poučno knjigo.

1.) **Vodnikova pratio za leto 1929.** Ta prinese poleg koledarske vsebine tudi celo vrsto zelo zanimivih spisov iz gospodarstva, zdravilstva, gospodinjstva in raznih drugih vprašanj, ki nas danes najbolj zanimajo. Bogato bo okrašena tudi s slikami.

2.) **Fran Govekar: «Olga.»** Povest je zajeta iz burnega življenja poveljnih let in globoko razgrinja bolesi, rane in strasti, ki so tedaj razjedale pod pritiskom trenutnih vojnih milijonarjev vse naše javno življenje — v mestih in na deželi.

3.) **Ivan Matičič: «Na mrtvi straži.»** Ta zgodovinska povest nam bo obudila velike spomine davnih časov ter pokazala ono dobo, v kateri so se morali naši predniki boriti za svojo svobodo in življenje s krvoločnimi Turki.

4.) **Ivan Lah: «V borbi za Jugoslavijo.»** Ta velezanimiva knjiga bo podala ob desetletnici našega osvobođenja vse one velike dogodke, ki so se godili tik pred vojno in med vojno okoli nas in pri nas, dokler nam ni zasijal naš 1. december 1918. Knjiga nam bo pripovedovala, kako se je pojavil beli orol nad Balkanom, kako je stopil na prestol naš kralj Peter Veliki Osvoboditelj, kako se je mala Srbija pripravljala na svoje veliko delo, kako so se hitro vrstili zgodovinski dogodki, dokler ni izbruhnila balkanska vojna in tik nato svetovna.

Kaj znajo klerikalci

Oni lahko preganjajo politično nasprotno ljudi in znajo doseči ugodnosti za svojo stranko, od česar nima ljudstvo nikakih koristi — Ne morejo pa izposlovati znižanja davčnih bremen in ne izboljšanja gospodarstva — Celo vagonov ne morejo dobiti za Slovenijo

Naši klerikalci in njihovi najožji zavezniki Vukičevići radikali res spadajo skupaj. Neverjetno hitro so se klerikalci, ko so stopili z njimi v zvezo in vlado, prilagodili radikalskim navadam. Celo vukičevićevsko velesrbsko politiko so začeli podpirati in nič si niso delali vesti in skrbi, ko so začeli nanje padati očitki, da so v vladi popolnoma pozabili na vse svoje obljube in da so zatajili vse svoje krilatice, s katerimi so prej grmeli po svojem časopisju in po shodih.

Tako je prišlo

nazadnjaštvo v objem z nazadnjaštvom.

Edini uspehi, ki so jih ves čas, odkar so v vladi, pokazali klerikalci, so ti, da so prestavili ali vpokojili številno uradništvo, ki ni bilo njihovega političnega prepričanja, ter da so v Sloveniji lahko izrabljali svoj položaj v svojo strankarsko korist.

Ljudstvo pa nima od tega, da so klerikalci izrabljali svoj položaj le za stranko, nobene koristi.

Našemu kmetovalcu ne donša nobene koristi, če je odstavljen, premeščen ali vpokojen ta ali oni državni uradnik. Zaradi tega se obupni go-

spodarski položaj našega kmetovalca ne bo izboljšal. Naši kmetje bi potrebovali

predvsem znatno znižanje previsokih davčnih bremen,

ki jih tlačijo tako, da morajo marsikje naravnost stradati, sicer bi ne zmogli davčnega plačila. Pri neštevilnih kmetovalcih zapoje tudi boben zaradi davkov.

Ne v preganjanju naprednega uradništva, nego v gospodarskem reševanju ubogega kmeta in obrtnika bi se morali udeleževati klerikalci.

Nič, seveda, ne zaleže, če se davki tako znižajo, kakor so se lani, kajti številke kažejo, da se po tem znižanju ni plačalo manj davkov, temveč še več. Za 32 milijonov dinarjev je plačala lani Slovenija preveč davkov v primeri z ostalo državo in letošnji rezultati plačevanja davkov so prav tako katastrofalni kakor lanski.

Ko so bili klerikalci še v opoziciji, so neprestano pisali o ogromnih milijonih, ki jih vzame Beograd, sedaj pa, ko so v vladi in so se ti milijoni še povečali, klerikalci molče kakor grobovi.

Sedaj je vse dobro. Nič ni hudega, da se davčni zaostanki izterjavajo z največjo brezobzirnostjo, in nič ne de, da pri zaostankarjih, ki so pač pretežno siromaki, poje boben.

Pod takimi okolnostmi bi bilo pričakovati, da bo SLS v vladi gledala vsaj na to, da se naše gospodarstvo, ki krvavi pod davki, na drugi strani v zadostni meri okrepi. A niti tega ni, nego se gospodarstvo povsod še ovira v razvoju. Zlasti

naša carinska pogodba z Avstrijo je taka, da bo ovirala izvoz cele vrste kmetijskih proizvodov, ki bodo zaradi tega tudi padali v cenah.

Kako naj živi naš kmetovalec človeka vredno življenje, ko plačuje visoke davke, mora drago kupovati vsakdanje potrebščine, a svoje pridelke prodaja po nizkih cenah ali pa jih čisto sploh ne more prodati.

Celo vagonov nima slovensko gospodarstvo dovolj na razpolago

in se zaradi tega ne more izvoziti lesa in drugih produktov iz Slovenije toliko, kolikor bi se jih še dalo pri vseh teh neugodnih razmerah. Res, le slovenska žilavost nas vzdržuje na površju, da nas vse te katastrofe gospodarskega značaja popolnoma ne uničijo.

V takih obupnih razmerah živimo v času, ko imamo v vladi slovensko večinsko stranko. In ta stranka se ni sramovala ostati v vladi še po 20. juniju, ko so umorili streli vladnega poslanca ljudi, boreče se za nič drugega, kakor za življenjske pravice prečanskega, torej tudi slovenskega ljudstva.

Mi nočemo ničesar drugega kakor

enakopravnost s srbskimi kraji, kar ni nikak upor proti državi

in zaradi česar ni treba razbiti države v dva dela, kar bi bila rada imela gotova skupina vladinovcev. Za enakopravnost in poštenost se bo SDS, odnosno KDK borila brez ozira na levo in desno, ker hočemo le dobro državi in narodu. Ako pa se borimo za te cilje, moramo tudi nadaljevati brezobziren boj proti sedanjemu režimu, ki nosi na sebi madež krvi, ki je tekla le za poštenost in enakopravnost.

Veličastna manifestacija Dravskega polja za KDK

Sv. Marjeta na Dravskem polju, septembra.

Tudi ljudstvo na Dravskem polju je imelo priloženost, slišati v nedeljo 16. t. m. zborovanje KDK, in sicer v St. Janžu in Račah. Celo iz oddaljenih krajev so prišli volilci na obe zborovanji. Nabito polni lokali so dokazovali, da se tukajšnje ljudstvo zaveda resnega položaja, ki je nastal po 20. juniju.

Na obeh zborih sta govorila, burno pozdravljena, narodna poslanca gg. Ivan Pucelj in dr. Ljudevit Pivko, nadalje bivši minister dr. Vekoslav Kukec, oblaštni poslanec g. Joško Finžgar, bivši poslanec g. Kirbiš ter predsednika političnih organizacij gg. Rajšp in Faleš.

Z velikim zanimanjem so poslušali zborovalci izvajanja posameznih govornikov, jim prirejali navdušene ovacije ter obsojali Koroščevo vlogo v

sedanjem političnem položaju. Zborovanji sta potekali mirno in volilci so se razšli v trdnem prepričanju, da bi vendar enkrat zasijalo že osvobojenim pravo solne svobode in enakopravnosti.

Solidaren nastop slovenskega obrtništva

Prejeli smo naslednje poročilo o seji Vrhovnega obrtniškega sveta:

Vrhovni obrtniški svet, v katerem so združene Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru, Zveza gostilničarskih zadrug v Ljubljani in Mariboru, je na svoji seji 8. septembra v Mariboru razpravljala o uredbi o odpiranju in zapiranju obratov ter 8urnem delavniku in je sprejel naslednjo izjavo:

«Obrtniški položaj v državi je skrajno neugoden. Zahteve in naši protesti ne najdejo na nobenih mestih nikakega odmeva! Rušijo se najosnovnejše obrtnikove pravice v pogledu obrtne zakonodaje. Državna uprava spodjeda kruh obrtniku kot delavcem, ugonablja ga inozemska konkurenca, tarejo ga davki in druge dajatve. Obrtništvo preživlja dobo nasilnega proletariziranja in ubožavanja. Z žalostjo konstatiramo, da državna uprava s svojo neuvidevnostjo in nezbrzičnostjo najzdravnejše temelje naše države uničuje.»

Z uredbo o odpiranju in zapiranju obratov ališ ministrstvo za socialno politiko v sporu z ministrstvom za trgovino in industrijo. Obrtništvo, zlasti malemu obrtniku, najhujši udarec. Omejuje mu svobodo dela in ga tira v naravnost obupen položaj.

Državna uprava ni pokazala doslej nikakega zanimanja za racionalizacijo obrtnih obratov in za pomoč obrtniku, da vzdrži svoj obrat s težkim in nevarnim delom, v vedni borbi za svoj obstoj.

Prezposelnosti obrtniškega pomožnega osebja, ki ga obrtništvo, pač pa oni, ki pritiskajo obrtništvo k tlom. Osemurno delo ne bi rešilo naroda iz socialne bede, ker ležijo njeni vzroki izven obrtniškega delavstva, v razdrapanih gospodarskih in političnih razmerah.

Obrtništvo zahteva zase popolno svobodo dela in to odločna zavrača vsako uredbo, ki bi ga v tem omejevala.

Če se pa obrtništvo bori za 10urni delavnik, naj merodajni faktorji vidijo vzroke za to obrtniško zahtevo v dejstvu, da so baš oni izčrpali njegovo gospodarsko moč do skrajnosti ter da se oprijemlje mali obrtnik kot edine rešilne bilke dela, s katerim vzdržuje sebe in pomožne moči. In pri tem mora pritegniti k delu svoje delovne moči, če jim hoče nuditi eksistenco.

Obrtništvo zlasti poudarja, da tendenca te borbe ni naperjena proti obrtnemu delavstvu, ker se dobro zaveda, da sta tako mojster kakor pomočnik zainteresirana na procvitu podjetja. Pač pa velja ta borba onim, ki doslej niso čuli obrtniških zahtev, ki so pripeljali obrtnika na rob propasti in ki so ga prisilili, da išče svoj obstoj v čim boljši in večji izrabi delovnega časa! Tudi delavstvo je s tem žrtev nepovoljnih gospodarskih razmer!

Vrhovni obrtniški svet apelira na vse merodajne faktorje, da končno uvidijo pogoške, ki so jo zakrivali na narodu s sistematičnim ubijanjem gospodarstva.

Pri tem pa Vrhovni obrtniški svet ne more prezreti tega, da se je na protestnem zborovanju obrtništva 3. septembra t. l. v Ljubljani izjavil oficijelni zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo proti interesom obrtništva. Obrtništvo odločno obsoja ta korak zborničnega funkcionarja, in to tem bolj, ker je prejel zbornične funkcije iz rok obrtništva.

Vrhovni obrtniški svet poziva Zbornico za trgovino, obrt in industrijo kot zaščitnico gospodarskih interesov obrtništva, da ta korak svojega zastopnika popravi.

V Vrhovnem obrtniškem svetu včlanjene Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru, Zveza gostilničarskih zadrug v Ljubljani in Mariboru se pridružujejo v celoti protestom in resolucijam, iznešenim na protestnem zborovanju Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani 3. septembra 1928., in zahtevajo, da merodajni faktorji vpoštevajo te zahteve celokupnega slovenskega obrtništva.

Politični pregled

Najvažnejši politični dogodek zadnjih dni je razprava širšega glavnega odbora radikalne stranke.

Zasedanje tega odbora traja že več dni. Glavna naloga teh posvetovanj je, da se končno veljavno razčistijo odnosi med glavnim odborom in Vukičevićevimi radikali, med katerima se vrše hude besedne bitke. Kakor je podoba,

je ogromna večina proti Vukičeviću ter odločno obsoja njegovo politiko, ki je dovedla do krvavega 20. junija.

Zlasti zanimiv je bil otvoritveni govor starega radikalnega veljaka Ace Stanojevića, ki je dejal med drugim: «Naš narod premišlja sedaj o tem, kaj bo z njegovo dragoceno pridobitvijo državo, katere blagostanje mora biti nam vsem najvišja skrb. V tej smeri moramo iskati izhoda

v bratskem sporazumu s Hrvati, ki smatrajo, da so zapostavljeni in izkoriščani, izživani in užaljeni.

Pokazati bi morali, da z radikalne strani ni razpoloženja, volje in želje, da bi bil v naši državi kdorkoli upravičeno nezadovoljen. Z uvidevnostjo in mirno presojo pričakuje naš narod sporazumne predloge, ki bodo zadovoljili brate Hrvate in ohranili edinstvo našega naroda in naše države.»

Tako pravi Aca Stanojević, ki ima precej pristašev v radikalni stranki za seboj, vendar pa je dejstvo, da danes

niso nezadovoljni samo Hrvati, nego tudi večina prečanskih Srbov in Slovencev.

Ta nezadovoljnost ni usmerjena samo proti Vukičevićevim radikalom, temveč še bolj proti klerikalcem, ki kot prečani izdajalsko podpirajo Vukičevićeve radikale in protiprečansko politiko. Seje radikalnega glavnega odbora pokazuje tudi, da

številni delegati zahtevajo takojšen prelom z dr. Korošcem.

Besede, ki padajo na račun Vukičevića in dr. Korošca so precej ostre in pride pogosto do hudih

Sreščan:

Maščevanje pravice

Povest.

(Dalje.)

3.

Vsa potrta in izmučena je Žižmarjeva gospa prispela s pogreba ter se je spustila v naslanjač. «Ob vse sem na svetu!» je vzdihnila ter si zakrila lice. Brž pa se je domislila sklepa, da hoče kljubovati usodi z izživajočim odporom.

V mračnem kotu sobice se je igral njen petletni Cirilek. Njegovo preprosto vedenje je kazalo duševno zaostalost.

«Revček, nikdar ne boš udeležil mojih načrtov!» ga je pomilovalno pogledala. «Iz tebe zaman pričakujem moža, ki bi kaznoval morilca in zbrisal madež z našega imena.»

«Dolčas mi je, mamica», se je otrok naveličal igranja. «Bratca ali sestrico mi dajte, kakor jo imajo pri sosedu.

«Kmalu jo boš dobil, izvržek», je poudarila zadnjo besedo. «Bog naj nas reši sramote!»

Vdova je utihnila, nekdo je naglo prispel po hodniku in potrkal na vrata.

Med vrati se je pojavil mož visoke postave, spoštljivo se ji je priklonil in predstavljal.

«Krohar, policijski nadzornik,» je ponovila, «tukaj ne iščite morilca!»

«Oprostite, ako vas motim», je začel s trdim službenim glasom in dodal melikeje:

«Boli me vaša nesreča, izrekam vam odkrito sožalje.»

«Hvala, sedite!» mu je odkazala prostor. «Prišel sem zaradi vaše hčere. Ali vam je znano njeno sedanje bivališče?»

«Odšla je k sorodnikom, kakor se mi dozdeva.»

«Trdno pa niste prepričani o njenem odhodu», je začel naglo poizvedovati.

«Pred nekaj dnevi sem prejela njeno pismo...»

«V nekaj dneh se lahko marsikaj predrugači... Danes živimo v časih doživljanja, ki vzbujajo pozornost... Ali ne berete časopisov?»

«Ne. Odkar sem izgubila sina, nič več ne čitam. Časniki nimajo sočutja, kadar poročajo o krvavem dogodku; taka poročila ne lajšajo, ampak večajo bolečino.»

«Zanimivosti o prejšnjem umoru so izčrpane, da usoda skrbi neprestano za nove, še bolj žalostne primere...»

«Pomilujem vsakogar, ki ima opraviti s tako zadevo.»

«Tudi jaz, milostiva. Bridko mi je pri srcu, kadar pripravljam skrbno mater na žalosten dogodek.»

«Ako se mene tiče, povejte naravnost. Kar režite in udarite, samo negotovosti me varujte!»

«Gospa Žižmarjeva, ali se vam zdi mogoče, da se je vaša hčerka nenadoma vrnila?»

«Verjetno sicer ni, je pa tudi mogoče, toda v tem primeru je ravnala proti moji volji. Zato se mi tudi ni pokazala.»

Krohar je pokašljaj in pričel po kratkem obotavljanju: «Primoran sem vam naznaniti zopet novo nezgodo. Tolažite se s tem, da niste samo vi, ki se zvijate pod udarci trpljenja.»

«Nikar me ne mučite!» ji je vztrepetala beseda. «Pripravljena sem na vse, tudi na najhujše, kar me more zadeti.»

«V mestnem logu smo našli mrtvo mladenko, ki je podobna vaši hčerki, je nadzornik končno spravil z jezika.

Vdova je mrliško prebledela. «Morda ste jo zamenjali?» je jecljala. «Recite, da ste se zmotili.»

«Pomota je izključena, z Justino sva se osebno poznala. Podlegla je nasilju...»

Nesrečni materi je pokalo srce, vendar se je junaško premagovala. «Ali je utonila?» je hladno poizvedovala.

«Nekdo jo je ustrelil...»

«Ni mogoče!» Gospa je zavila oči in pogledala proti nebu.

Krohar je bil trde narave, njegov poklic je zahteval hladnokrvnost, vendar se ni mogel ubraniti sočutja. Tako se mu je zasmilila mati, ki je v nekaj dneh izgubila sina in hčer, vso oporo za trudno starost.

«Ali se res ne motite?» je ponovila z zastajajočim glasom.

«Na žalost vam morem le potrditi, kar sem pravkar povedal. Sprejmite moje odkrito sožalje.»

«Hvala!» mu je segla v roko. «Zakaj sem odpravila hčer iz moje bližine, vam ne bo tako težko uganiti.»

prerekanj. Nekateri delegati so odločno zahtevali nezaupnico dr. Korošcu in ukinjenje sedanje koalicijske s klerikalci in davidovičevci. O zaključku seje radikalnega širšega glavnega odbora bomo poročali prihodnjič.

O zunanjih dogodkih je za nas najvažnejši sklenitev italijansko-grške prijateljske pogodbe,

ki sta jo te dni podpisala italijanski ministrski predsednik Mussolini in predsednik grške vlade Venizelos.

DOPISI

BLED. Letošnje leto je doslej posetilo Bled za več ali manj časa 12.984 oseb. Po številu je bilo največ Jugoslovancev (5211), za njimi slede Nemci, potem Avstrijci, pod dva tisoč pa: Čehoslovaki, dalje Madžari in drugi. Dasi je malo ponagajalo zadnje deževje, se nahajajo še vedno letoviščarji na Bledu. Posebno polna je ob večerih Kazina. Pred nekaj dnevi nas je zapustilo večje število Nemcev. Na njihovem poslovnem večeru sta jih posebej pozdravila naš napredni župan g. dr. de Gleria in g. Kenda, želeča jim srečen povratek v svojo domovino z željo, da nas zopet obiščejo. Obljubili so, da bodo zopet prišli k nam ter so poudarjali gostoljubnost in naklonjenost Blejcev.

BELA KRAJINA. (Odhod zaslužnega šolnika.) Iz naše srede je odšel na Bled nadučitelj g. Albin Čebular, ki je mnogo storil za povzdigo našega sadjarstva, čebelarstva, vinogradništva, šolstva itd. Za seboj pušča v naših vrstah vrzel, ki je ne bo mogoče izpopolniti. Pri odhodu naj sprejme našo najiskrenejšo zahvalo in priznanje, v novem kraju pa rodovitna tla za uspešno delo!

KRIŽE PRI TRŽIČU. Pri nas smo v kratkem času izgubili tri dobre može. G. Ivan Mladič, čevljarški mojster, je šel v Rakov pri Krškem, kjer je kupil posestvo. G. Josip Legat, krojaški mojster, je v najlepši moški dobi 48 let umrl. Umrl je tudi g. Franc Rozman, kovaški mojster in posestnik, prav tako star šele 48 let. Zadnji zapuščala devet nepreskrbljenih otrok in ženo. Kakor g. Mladič tako sta bila tudi oba pokojnika člana gasilnega

društva in napredna moža. Obema pokojnikom blag spomin! — Pred kratkim smo poročali, da so naši klerikalci napovedovali bojkot vsem, kar jih ne tuli v njihov rog. Sedaj so pa napravili tombolo, pa niso bojkotirali skoro nobene hiše, ne glede na to, ali je bila te ali one stranke, samo da se je kaj dobilo.

PETROVČE. (Smrtna kosa.) Minuli petek dopoldne smo na žalsko pokopališče spremili na zadnji poti uglednega posestnika in kovaškega mojstra, g. Jakoba Kovača, ki je pred zadnjo sredo jutraj nenadoma preminul. Pokojnik se je pred 28 leti priselil k nam iz Brežic, kjer so ga čislali tudi tamošnji narodnjaki, ter je svoji družini tekom let z vztrajnim in vzornim delom ustvaril lep dom, svojim otrokom pa oskrbel dobro šolsko izobrazbo. Pred tremi leti ga je silno potrla smrt njegove hčerke, mlade učiteljice Ljudmile, in razrvala njegovo rahlo zdravje. Dolg pogrebni sprevod, kakršnega ima malokdo na kmetih čez teden, je pričal, da je bil g. Kovač pri vseh občanih spoštovan kot resen in pošten obrtnik, ki je vsakomur po možnosti rad ustregel. Z njegovo težko prizadeto družino sočustvujemo vsi, njega pa ohranimo v najlepšem spominu kot vzor neumorno delavnega in treznega občana.

BRASLOVČE. (Smrtna kosa.) V nedeljo zvečer se je smrtno ponesrečil g. Ferdo Grah, tukajšnji posestnik in trgovec z usnjem. Spodrsnilo mu je namreč zvečer na stopnicah, da je padel, si zlomil tilnik in bil takoj mrtev. Pokojnik, ki je bil v najlepši moški dobi 36 let, je bil načelnik gasilnega društva, občinski odbornik, odbornik posojilnice in povsod zelo delaven mož. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

POLZELA. (Smrtna kosa.) V nedeljo 16. t. m. je nenadoma umrl g. Alojz Cimperman, mesar in gostilničar. Pokojnik je bil znan po vsej Savinjski dolini kot dober in marljiv gospodar. Bil je med prebivalstvom splošno priljubljen. Zapuščala žalujočo soprogo, pet sinov in eno hčerko. Blag mu spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

LETUŠ. V visoki starosti 74 let je umrla tukaj gospa Marija Remčeva, mati uglednega posestnika g. Ivana Remca. Blag ji spomin! — Pred kratkim smo imeli komisijo oblastnega odbora, ki si je ogledala tukajšnji kamnolom, ki bi naj služil za dobavo potrebnega gramozja za cesto od Šmartnega ob Paki do Gornjega grada, od-

nosno do Solčave. Ceste so prav potrebne gramozja.

BIZELJSKO. Dolgo se nismo nič oglasili iz našega kraja, sedaj pa moramo zaradi našega g. kaplana, ki nam je v nedeljo s prižnice tako strogo prepovedaval našo preljudbo »Domovino«, češ, da je tista hiša pregrešna, katera čita ta list. Pa mi se ne ustrašimo takih besed, ker smo navdušeni »Domovinarji«. Naš g. kaplan naj rajši miraje proti našemu listu, saj ima dovolj drugega pametnejšega posla. Potem ga bomo tudi mi radi poslušali v cerkvi.

SV. MARJETA NA DRAVSKEM POLJU. Zaradi slabega vremena se je prireditev tukajšnjega Sokolskega društva, najavljena za 23. t. m., preložila in se bo vršila z istim sporedom 30. t. m. v prostorih gostilne g. Finžgarja. K obilni udeležbi vabi odbor.

MALA NEDELJA. Po dolgem času 16 let smo imeli letos tudi pri nas sv. birmo. Vse se je vršilo v najlepšem redu ter je g. škof pohvalil malonedeljsko župnijo zaradi naravnost sijajnega sprejema. Pokazalo se je tekmovanje faranov za okrasitev prostora pred cerkvijo in v cerkvi. Prvenstvo v požrtvovalnosti pa so brezdvomno kakor navadno odnesli tudi sedaj Kuršenci. Imeli so namreč še ves teden po sv. birmi izobešeno zastavo pri mostu. Mimoidoči so tuhtali, komu na čast in v pozdrav bi naj še vihrale zastave. Mogoče so pričakovali povratek Komarovega Mihaleka iz Kanade, ki ga že vsi Malonedeljčani, posebno Kuršenci, težko pričakujejo. — Kakor se sliši, nas misli zapustiti tukajšnji pekovski mojster, ki odide na novo mesto v Gornjo Lendavo. — Sadno drevje je letos tukaj zelo slabo obrodilo, pač pa je vinska trta dobro obložena. Žal, je naredilo vedno deževje veliko škodo na vinogradih ter sili k trgatvi. Treba pa bi bilo počakati vsaj do sv. Terezije.

RANKOVCI. V nedeljo 16. t. m. je bila otvorjena v Rankovcih pri tamošnji pošti brzojavna in telefonska postaja. Otvoril jo je delegat direkcije pošte in telegrafa, g. Bračko, šef telegrafsko-telefonske tehnične sekcije v Mariboru, v navzočnosti upravnika murskosoboške pošte, g. Čuša, občinskega zastopa iz Rankovcev ter raznih trgovskih interesentov iz okolice. Nova telefonska centrala, ki je velike važnosti za obmejni promet, je priključena poštam v Murski Soboti in v Slatini Radenci v krajevni promet, tako da so telefonski

»Nič mi ni znano«, je radovedno čakal pojasnila.

»Njen greh mi jo je odtujil. Ljubila sem svojo hčer, sovražim pa jo — vlačugo!«

»Trdi ste, gospa, proti svojemu otroku.«

»Ne morem drugače. Kdor zavrže svojo čast in potepta poštenje, ne zasluži ljubezni in ni vreden pomilovanja.« — Gospa se je mukoma dvignila, vstal je tudi nadzornik. Kar je bilo potrebno, je opravil.

»Ali jo hočete videti?« je vprašal.

»Seveda«, mu je proseče odvrnila. S smrtjo je zabrisana sramota.»

»Izberite si uro, kdaj vas naj popeljem v mrtvašnico, kjer leži na mrliškem odru.«

»Utegnila bi nocoj ob šestih«, je pomišljaje določila.

»Dobro, poskrbel bom, da boste sami pri mrliču.« Krohar se je poslovil in odšel.

»Justina!« je kriknila mati po njegovem odhodu. Nato se ji je stemnilo pred očmi, padla je na posteljo in omedlela.

Krohar, nadzornik mestne policije, je napel vse sile, da bi našel morilca, odkriti pa ni mogel najmanjše sledi, ki bi ga bila dovedla do kakega zaključka. Zaman je bilo njegovo poizvedovanje. Nihče mu ni mogel povedati, kam naj se obrne.

List, ki ga je bil nekdo zapazil v roki umorjenke, je izginil, še preden so jo odpeljali. Nihče ni mogel povedati, kdo ga je izmaknil in kdaj se je to zgodilo. Tudi preiskava mrliča ni pokazala pričakovanega uspeha.

Žižmarica je bila preiskovalcem edino upanje; zanašali so se, da jim bo marsikaj razkrila, čim bo prebolela žalost. Po mestu so se širile zanimive govorice. Ves dan je ljudstvo oblegalo mrtvašnico; izpraznil jo je šele nadzornik ob določeni uri, kakor je obljubil žalujoči materi.

Na Cedišču — tako so imenovali zapuščeni del predmestja — je stanovala zasebnica Gogarjeva s svojo nečakinjo Olgo, za katero je skrbela kakor rodna mati. Preživljali sta se s pranjem in likanjem perila, skoro pol mesta ju je poznalo ter ju zalagalo z delom. Radi preobilne zaposlenosti sta morali vstajati zgodaj in delati ves dan do trde noči, celo ponoči si včasih nista privoščili potrebnega počitka.

Gogarica je bila mirnega in tihega značaja, poštena in varčna gospodinja. Znank in prijateljic ni imela, pri njej ni bilo zbirališča ogabnih opraviljk in klepetulj, kakor pri drugih samicah. Posebno nezaupna je bila do moških, od katerih je odvajala tudi nečakinjo.

»Veš kaj, Olga«, je pričela nekega jutra, ko sta namakali perilo. »Mavzar mi ne ugaja.«

»Saj ne pride radi vas«, se je grenko pošalila. »Ali vas je že kdaj vprašal za ljubezen?«

»Prisrmoda! Kadar te svarim, me hočeš osmešiti, jo je teta zavrnila. »Vzlic temu pa bom trdila, da mi Mavzar ne ugaja, ker že ves mesec ni prijel za delo.«

»Pravi, da je bolan«, ga je Olga opravičevala. »Saj prejema bolniško podporo.«

»Preveč hudo mu ni. Še nikoli ni potožil. Ampak nekaj ima na vesti, zadnje čase se je popolnoma predrugačil.«

»Teta, ne sodi ga po krivem!« se je Olgi užalila.

»Tukaj ni nekaj v redu, pa je konec besede. Odkod pa naj ima denar, ako ga ne zasluži? Celo mnogo denarja sem opazila pri njem!«

Tega ji Olga ni mogla pojasniti, zato je molčala, ker teta drugače ni mogla ugnati. S tem ji je vedno najprej zavezala jezik. Govorili sta le toliko, kolikor je bilo potrebno pri skupnem delu.

»Perilo bo treba izplakniti«, je morala Gogarica prekiniti molčanje. »Glej, da boš kmalu naredila!«

Brez ugovora je dekle pograbilo škaf in hitelo na perišče. Teta se je naslonila na okno in zrla za nečakinjo. Njene misli so jo spremile do ovinka, odkoder so pohitele k Mavzarju, njenemu oboževalcu.

»Preveč se je zatelebala«, je pričela polglasno modrovati. »V začetku nisem bila pozorna, zato se mi povračuje.«

Zamislila se je nazaj v dobo, ko je Mavzar prvič stopil v njeno hišo. Bilo je pred letom, ko so popravljali cestni tlak. Prišel je po vodo, prinesel perilo — vedno je našel kak izgovor, da se je večkrat oglasil. Olgi je ugajal ponosni mladenič in teta je zatislila eno oko iz usmiljenja, ker je bil Mavzar sam brez sorodnikov, kamor bi zahajal. Pred teto sta spočetka skrivala svoje občutke, kmalu pa sta se izdala s tem, da sta sklenila stopiti v zakon in prositi teto za dovoljenje.

pogovori brezplačni, oziroma stane triminuten pogovor 1 Din.

GEDEROVCI. Govori se, da namerava zgraditi trgovec Štivan iz Gederovcev, ki so obmejna carinska postaja proti Avstriji, telefonski vod med Rankovci in Gederovci, ki bi bili tako priključeni centrali v Rankovcih. Ko pozdravljamo agilnost g. Štivana, želimo in upamo, da mu bo tudi poštna uprava šla tozadevno na roko, kakor je sploh dosedaj še vedno ugodila raznim prošnjam za otvoritev novih telefonskih in telegrafskih postaj v Prekmurju. Na ta način bi imeli med Mursko Soboto in Gederovci brezplačen telefonski promet, kar bodo posebno tukajšnji trgovski krogi, ki imajo posla s carinarnico, pozdravili z največjim veseljem.

MURSKI ČRNCI. Flisar Štefan, 19letni mizar-ski pomočnik iz Murskih Črncev, je padel v nedeljo popoldne krave. Na paši pa je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko in so ga morali prepeljati v bolnico v Mursko Soboto.

TRDKOVA. Pred par dnevi se je vozil 11letni kočarjev sin Janez Rep, doma v Trdkovi, skupaj s sosedom Karlom Kuharjem na vozu. Po nesreči je padel z voza in si zlomil desno roko. Tudi njega so prepeljali v murskosobotsko bolnico.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRODIRANJE MONTAFUNSKA PASME.

Zadnja živinorejska razstava, ki jo je priredila Kmetijska družba 10. septembra t. l. povodom svojega 160letnega jubileja, ni nudila prave slike o naši živinoreji gede na pasme, ki jih redimo po deželi. Pasma namreč niso bile zastopne v tem razmerju, kakor so dejansko razširjene. Marijadvorske pasme pa sploh ni bilo in tudi druge pasme niso številčno odgovarjale. Kdor pozna naše razmere, neprilike in stroške, ki so v zvezi s takimi prireditvami, se ne bo prav nič čudil. Storilo se je, kar je bilo v danih razmerah sploh mogoče. Prevažanje živine iz večje daljave je sploh težavno in drago, posebno če gre samo za enodnevno prireditev, kakor je bila ta razstava. Za večdnevno razstavo je pa treba

drugih prostorov, kakor so bile te enostavne in odprte lope pred paviljoni ljubljanskega vele-sejma.

Zanimiva in poučna je bila vsa prireditev s te strani, da je bila najbolj zastopana montafun-ska pasma, katere je bilo po številu toliko kakor vseh drugih skupaj, kakor murbodenske, pinc-gavske in simodolske. V tem oziru gre vsa hvala rejcem montafunske pasme, načelnstvu pasem-skega okrožja za Dolenjsko, ravnateljstvu kme-tijske šole na Grmu in raznim posestnikom in veleposestnikom iz ljubljanske okolice in s Štajerskega. Po lepem uspehu, ki ga je dosegla ta živina na razstavi, je pričakovati, da se bo ta kri širila še naprej po deželi, zlasti po Dolenj-skem in Štajerskem, po vseh tistih krajih, z eno-barvno sivo pasmo, kjer polagajo na mlečnost večjo važnost. Ta pasma se odlikuje po svoji mlečnosti pa tudi po svojih teleenih oblikah, zla-sti v zadnjem koncu. Te reje se najbolj poprije-majo graščaki po vseh tistih krajih, kjer je eno-barvna živina doma. Ukvarjajo se z njeno čisto rejo, ker imajo pri njej več uspeha kakor pri domači živini. Čista reja je le ob ugodnih pogo-jih mogoča tam, kjer se živini dobro streže s krmo in čejo. Kjer pasma tega ne najde, tam je le cepljenje s to pasmo na mestu, sicer nam pa-sma hitro nazaduje. Pri nas po deželi se tudi ne gre za čisto rejo, pač pa za križanje s to pasmo, ki nam po dosedanjih izkušnjah prinaša več ko-risti kakor naša domača živina ali pa čista murbodenska živina.

Prodiranje te krvi s pomočjo dobrih plemen-jakov, ki jih lahko tudi že doma dobimo, bo ugodno vplivalo na zvišanje dosedanjih užitkov pa tudi na večjo vrednost živine. Seveda je treba hkrati izboljšati tudi način reje, da pridemo do takih uspehov, kakor se z njimi ponajbolj že drugi kraji.

PRVE ZLE POSLEDICE POMANJKANJA KRME.

Najhujši udarec zadene našega kmeta, če mu manjka krme. To je tudi naravno, če pomislimo, da je živinoreja glavna in najvažnejša panoga našega kmetijstva. Nič ni hujšega, kakor stiska za krmo. V takih letih si sploh ne moremo po-magati do nabave krme, ker je v takih letih sploh ni dobiti; razen tega moramo prodati tudi

nekaj živine. Kakšen udarec je to za vse gospo-darstvo, ve samo tisti, ki to na lastni koži občuti. Letos je ta katastrofa toliko večja, ker je dolgo-trajna suša zadela kraje daleč na okoli, saj so vse sosednje države več ali manj po suši trpele.

Kot prva posledica te uime je nastopila po prizadetih krajih splošna odprodaja plemenskih bikov. Na prvi pogled se zdi to upravičeno, ali to je škoda, ki posega globoko v razvoj naše ži-vinoreje, zlasti ker so se oddajali tudi dobri biki, ki bi lahko še dalje plemenili našo goved. Te pritožbe prihajajo zlasti iz Dolenjske. Na teh prisilnih prodajah se jasno vidi, kako slabo je rešeno vprašanje naše bikoreje. Te živali so pri hiši še zmeraj kakor »potrebno zlo«. Vsaka ne-prilika ali pa tudi prilika jih lahko pobere in odpelje. Čuditi se temu ne smemo, ker je vsa ta reja prepuščena interesom dotičnih rejcev sa-mih. Če redi kmet bika, je dobro, če ga pa proda, mu navadno nihče nič ne more, zlasti v takih primerih ne, če mu nedostaja potrebne krme. Te razmere so še silno neurejene, vprašanje biko-reje same pa je naravnost na mrtvi točki, tako kakor pred deset- in desetletji.

Namesto da bi imeli po deželi živinorejske organizacije, ki bi morale v takih letih skrbeti, da se ohranijo dobri plemenjaki, nimamo nič, in je vsa ta reja prepuščena sama sebi in dobri vo-lji njih lastnikov. Ali ni žalostno, da smo po pri-zadetih krajih prišli ob plemenjake in da bo treba Bog ve koliko časa, da se nam zopet nado-meste?! Ali ni neprecenljiva škoda, če se ne bodo mogle v tem času krave vltrejiti? To ni škoda le za izostala teleta, ampak tudi za ves užitek, ki bo posledica tako nepopolne in ne-naravne reje.

Reja bikov je skupna zadeva vseh prizadetih živinorejcev in zato je žalostno, če je vsa ta reja po večini krajev prepuščena zgolj interesom po-sameznih rejcev in če se dogajajo še zmeraj slu-čaji, da ostanejo celi okraji naenkrat brez po-trebnih plemenjakov. Dokler bomo samo tožili, da manjka bikov, sami pa bomo roke križem držali, toliko časa smo sami krivi, če nam lepega dne zmanjkajo biki po vsej okolici. Toliko časa pa tudi ni pričakovati bolj uspešnega napredka pri naši živinoreji!

Opogumila sta se ter se ji predstavila s prošnjo, naj blagoslovi njuno zakonsko zvezo, kar je teta odločno odklonila, češ, da je dekle še premlado in nezrelo za možitev. Odkloni-tev ju je potrla, vzlic temu pa je Mavzar še vedno prihajal k svoji oboževanki. Včasih jima je celo pomagal pri delu; vselej, kadar je izostal, ju je skrbelo, kaj se mu je pripetilo.

Nekdaj veseli in prikupljivi mladenič se je pred dnevi popolnoma izpremenil. Obraz mu je obledel, bil je razmišljen in se mu ni ljubilo ne jesti ne govoriti, tudi delo mu ni več dišalo.

«Teta, ali veš koga sem videla?» je Olga prihitela s perilom.

«Kaj pa takega?» se je Gogarica zbudila iz premišljevanja.

«Tujca sem videla, ki je bil na pogrebu umorjenega Žižmarjevega gospoda...»

Starka je osupnila, z obema rokama si je pokrila vidno zadrego, ki se ji je zarisala v obličje. «Ali ga poznaš?» je vprašala z drhte-čim glasom, vsaka beseda je razodevala skrb in bojazen.

«Videla sem ga na pokopališču; ko je od-hajal, sem si zapomnila njegove konje, voz in voznika.

«Ne domislim si, koga misliš», je hladila teta svojo razburjenost.

«S tujcem si vendar govorila; rekla si mu nekaj, kar ga je vidno presenetilo.»

«Aha, že vem: v gneči sem mu stopila na nogo, pa sem se oprostila», si je izmislila izgovor.

«Zakaj se je prestrašil? Nekaj drugega ste morala imeti.»

«Ne beli si glavo z neumno domišljijo! Vedno te opominjam, da ni lepo, prodajati zijala. Zakaj se ne odvadiš?»

Olga je odšla s perilom na dvorišče, kjer ga je razobesila, da bi se posušilo. «Nekaj sta morala imeti — tujec in teta, brala sem ji na obrazu», je ugibala med delom. «O tem bova govorila z Milanom; morda mi bo mogel po-jasniti...»

Gogarica je odšla v kuhinjo pripravljat zajtrk, naslonila se je na ognjišče in mrmrala: «Sreča, da me Olga ni umela, kaj sem rekla zastrupljevalcu... Biti moram oprezna...»

5.

Pod košato vrbo žalujko pred mestno mrtvašnico je čakal policijski nadzornik Krohar Žižmarjevo gospo, da jo popelje k mrtvaškemu odru edinke. Pravkar je pridrdrala kočija, voznik je ustavil konja in odprl steklena vrata. S sedeža se je dvignila gospa in namignila spremljevalki, da morata izstopiti.

Nadzornik se je priklonil in ponudil roko žalujoči materi, da ji pomaga z voza ter jo povede k mrliču.

«Pojdiva, Martina!» je pozvala spremljevalko. Tudi ta je bila žalno oblečena ter je odzdravila nadzorniku z lahkim poklonom.

«Moja sestra Martina!» jo je predstavila Kroharju, ki se je ponovno priklonil ter ju po-vedel v mrtvašnico.

Na preprostem mrliškem odru je stala od-prta krsta; truplo je bilo pokrito čez glavo z belim prtom. Nadzornik ga je odgrnil in stopil v ozadje.

Bolesten vzdih se je izvil žalujoči materi ob pogledu na mrtvega otroka; tudi njena se-stra si je otrla solzo in stopila bliže. Bila je srednje postave, lepega obraza in čudovito temnih oči; iz okrasov okrog vratu, uhanov in zapestnic se je lesketalo čisto zlato in dra-goceni kamni.

Kakor kip je stala mati ob hčerini krsti; njene oči, uprte v mrliča, pa so ostale suhe; kljub temu se ji je poznalo, da se premaguje in zadržuje solze. Njen obraz je razodeval obu-pen boj med razumom in bolečino. Sestra Martina je bila mehkejša ter je pričela bridko jokati.

«Jok olajšuje žalost, Martina», je Žižmar-jeva gospa mukoma spregovorila. «Koristil bi tudi meni, a jaz sem se že izplakala.»

«Dora, vsaj mrliču prizanesi!» se je sestra naslonila na njeno ramo. «Pozabi, kar je za-grešila, saj se je morala pokoriti.»

«Saj ji odpuščam», jo je ganilo sestrično prigovarjanje. Počasi se je sklonila k umor-jenki ter ji poljubila mrzlo čelo. Ploha zadržanih solz se je vsula na hčerino mrtvo lice.

«Mir s teboj, Justina!» je bolešno ihtela. «Bog naj ti odpusti, kakor sem ti jaz od-pustila!»

«Zbogom, Justina!» se je Martina poslo-vila od mrtve nečakinje ter jo pobožala po bledem licu.

«Pojdiva!» se je mati obrnila proti iz-hodu. Nadzornik je pristopil in zagrnil mrliča.

«Dovolite gospa», jo je zadržal zunaj pred mrtvašnico. «Ali ne morete prav nič slutiti, kdo bi bil morilec? Vi bi morda lahko marsikaj povedali!» (Dalje prih.)

Tedenski tržni pregled

ZITO. Zadnje dni cene čvrste. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 25. t. m. naslednje cene (za 100 kg, postavljeno na postajo v Sloveniji): pšena: baška 290 do 292-50 Din; turščica: baška 347-50 do 350 Din; ječmen: baški 305 do 307-50 Din; rž: baška 295 do 297-50 Din; moka «0»: 430 do 435 Din; oves: baški 275 do 280 Din.

ZIVINA. Cene brez bistvenih sprememb. Na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani so bile za 1 kg žive teže naslednje cene: voli prvovrstni 8-50 Din, drugovrstni 7-50 Din, tretjevrstni 6 Din, krave debele 5 do 6 Din, klobasarike 3 do 4 Din, teleta 11 do 12 Din.

HMELJ. Zaradi židovskih praznikov kupčija s hmeljem povsod počiva. Cene so zaradi kupčijskega mrtvila malo popustile.

Sejmi

28. septembra: Velika Slivica.
29. septembra: Mengeš, Škofja Loka, Drnovo (okraj Krško), Nova vas pri Logatcu, Rovte, Mirna peč, Lesce (samo za živino), Vransko, Strigova (za govedo), Veržej, Gornja Lendava, Marenberg, Pilštanj.
1. oktobra: Fara pri Kočevju, Kranj, Tržič, Jesenice na Gorenjskem (samo za blago), Ormož, Slovenjgradec, Podčetrtek.
4. oktobra: Jurklošter, Zalec, Sv. Lenart v Slovenskih goricah.
5. oktobra: Hodoš (za živino in blago).
6. oktobra: Pičee.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo te dni v valutah:
1 dolar za 56-30 do 56-50 Din;
dne 25. t. m. v devizah:
100 avstrijskih šilingov za 800-70 do 303-70 Din;
100 nemških mark za 1356-25 do 1359-25 Din;
100 madžarskih pengov za 991 do 994 Din;
100 italijanskih lir za 296-88 do 298-88 Din;
1 dolar za 56-83 do 57-03 Din;
100 francoskih frankov za 220-4 do 222-40 Din;
100 češkoslovaških kron za 168-37 do 169-17 Din.

Kratke vesti

= **Sadna razstava v Ljubljani.** Ob priliki velike razstave «Tisk», ki bo na ljubljanskem velesejmu od 21. oktobra, bo tudi razstava sadja, zvezana s sadnim sejmom. Navzlic temu, da letošnja sadna letina ni posebno bogata, se je vendar posrečilo zbrati veliko množino izbranega sadja. Do sedaj so pripravljene naslednje vrste: od zgodnjih zimskih jabolk: ananas, zlata parmena, pisani kardinal, bismark itd.; od poznih zimskih jabolk: kanadska reneta, landsberška reneta, bobovec, mošančkar, londonski peping, boškopski kosmač, janatani, šampanjska reneta, Baumanova reneta itd.; od hrušk: avranžka, blumenbahovka, pastorovka itd. Vse sadje bo lepo, pravilno vloženo v ameriških zabojih od 20 do 25 kg.

DOMAČE NOVOSTI

* **Dva lepa zbora KDK.** V nedeljo sta poslanca dr. Kramer in Pucelj imela zaupniške shode v Kozjem in v Mestinju pri Šmarju. Na obeh zborih so se zbrali zaupniki iz celega dotičnega okraja, ki so z veliko pozornostjo in odobravanjem poslušali zanimiva in važna pojasnila obeh poslancev ter obljubili, da bodo s pojačeno akcijo med narodom na vso moč podprli veliko idejo ravnopravnosti in svobode, ki jo je Kmečko-demokratska koalicija zapisala na svojo zastavo.

* **Zadoščenje oblastnemu poslancu g. Lončarju v Tržiču.** Na deželnem sodišču v Ljubljani

je bil obsojen klerikalni oblastni poslanec Majeršič na pet dni zapora, v plačilo 5000 Din globe, 5000 Din odškodnine obtožitelju ter v plačilo stroškov in takse zaradi klevete. Majeršič je bil podpisan na letaku, ki je grdo obrekoval g. Lončarja. Majeršič je nastopil pred sodiščem dokaz resnice, ki se mu je pa popolnoma ponesrečil.

* **Resna bolezen patrijarha Dimitrije.** Iz Beograda poročajo, da je stanje nedavno obolelega pravoslavne patrijarha Dimitrije zelo resno. Zbolel je patrijarh zaradi prenapornega dela.

* **Dr. Pernar zopet v Zagrebu.** V nedeljo zvečer se je narodni poslanec dr. Pernar vrnil z Dunaja v Zagreb, kjer so ga sprejeli številni prijatelji. Na Dunaju so ga pregledali razni zdravniki; njegovo stanje sicer še ni najpovoljnejše, toda trenutno je dr. Pernar izven nevarnosti.

* **Splavarji na Dravi, pozor!** Zaradi delne regulacije Drave pri Ptuj in zgrajenih odbijačev na desnem bregu Drave se najsilnejši tok vode spreminja ter se pomika proti sredini struge. Ker se je zgodilo že več nesreč in se več splavov razbilo, opozarjamo splavarje na to stanje ter jim priporočamo, da svoje splave zgradijo manjše in krajše, da so zelo previdni pri lesenem dravskem mostu v Ptuj ter naj tirajo splave proti sredini struge in plovejo pod mostom pri srednjih odprtinah, kjer je v sredini mosta postavljen visok lesen križ. Kdor hoče biti o stanju vode in toka dobro informiran, naj se obrne na hidrotehnični oddelek v Ptuj, ki daje vsakovrstna pojasnila.

NAROČNIKOM «DOMOVINE»!

Prva polovica naših naročnikov bo prejela v tej številki položnice. Prosimo jih, da položnic ne zavržejo, marveč da z njimi plačajo na nje odpadlo naročnino za list ali na poštne uradu ali pa izroče denar in položnico svojem selskemu pismonoši proti potrdilu. Pismonoša bo oddal denar in položnico na poštne uradu in uprava bo prejela že v nekaj dneh naročnino izplačano.

Ker je naročnina — letno 30 dinarjev — tako malenkostna, da jo zmore, ako le hoče, vsakdo, pričakuje uprava, da se bodo njenemu klicu odzvali brez izjeme vsi, ki bodo položnico prejeli.

Druga polovica naročnikov bo dobila položnice meseca oktobra.

Upravištvo «Domovine».

* **Občinske volitve v Šmihelu-Stopičah.** V nedeljo so se vršile v Šmihelu-Stopičah občinske volitve. Vloženih je bilo 8 list, od teh 3 napredne in 5 klerikalnih. Naprednjaki so dobili skupno 315 glasov (9 odbornikov), klerikalci 798 glasov (24 odbornikov). Volitev se je udeležilo od 2001 volilnih upravičencev samo 1113.

* **Smrt istrskega rodoljuba v Mariboru.** Te dni je v Mariboru umrl po kratki, a težki bolezni lesni industrijalec g. Jakob Vesnaver. Pokojnik je bil istrski rojak, ki si je v Mariboru ustanovil v Melju dobro lesno podjetje, ki ga je vodil kot skrben in dober gospodar. Iz svoje istrske domovine pa je blagopokojnik znan kot zaveden in zaslužen narodnjak ter je mnogo žrtvoval za narodno šolo v Sv. Luciji pri Piranu. Tudi v Mariboru si je pokojnik pridobil mnogo simpatij in ga bodo vsi, ki so ga poznali, ohranili v najboljšem spominu. Zapušča vdovo, dva sinova in tri hčerke. Smrt ga je ugrabila v lepi moški dobi 52 let. Blag mu spomina, žalujočim naše sožalje.

* **Sneg na Gorenjskem.** Z Bleda nam pišejo: V noči od sobote na nedeljo je pobelil prvi sneg vse bližnje in daljne gore. Stol je do polovice zasnežen. Posebno lep je pogled na snežno triglavsko skupino. V okolici doli je še vse sadno drevje zeleno in polno sadja, v ozadju pa svetlebele gore, katere obliva solnce s svojimi še precej toplimi žarki, tako da nudi sedaj okolica Bleda najkrasnejše pokrajinske slike. Ni čudno, da je ostalo zato na Bledu še mnogo letoviščarjev.

* **Izseljevanje primorskih Slovencev v Južno Ameriko.** V južno Ameriko odhajajo Slovenci z vseh strani Julijske Krajine. S Krasa, z Notranjskega, z Goriškega, iz Istre prihajajo poročila, da se jih pripravlja te dni večja množica na odhod. Polno je nasvetov, naj ostanejo, ali razmere so težke in jih je poslabšala še letošnja slaba letina. Fašisti spremljajo slovensko odseljevanje z vidnim zadovoljstvom.

* **Obisk bolgarskih dijakov v Jugoslaviji.** Večja skupina bolgarskih visokošolcev bo posetila v kratkem JJugoslavijo in si ogledala nekatera večja naša mesta.

* **Preganjanje Slovencev v Trstu.** Konfinacija je bila odredjena za zobozdravnika dr. Sardoča, odvetniškega koncipienta dr. Deklevo in visokošolca Romana Pahorja v Trstu. Te dni pa je bil ta sklep razveljavljen in navedeni bodo prišli pred tržaško sodišče.

* **V obrtno-nadaljevalno šolo pri Sv. Lenartu v Slovenkih goricah** bo vpisovanje učencev in učenek v vse tri razrede v nedeljo 30. t. m. in v ponedeljek 1. oktobra od 9. do 12. ure v ravnateljevi pisarni državne meščanske šole. K vpisovanju mora prinesiti vsak vajenec in vajenka zadnje šolsko izpričevalo in 100 Din vpisnine kot prispevek za učne pripomočke. Opozarjamo vse obrtnike v okolišju 6 km, da morajo vsi njihovi vajenci brez izjeme obiskovati šolo. Reden šolski pouk se bo pričel v sredo 3. oktobra popoldne ob 14. uri.

* **Živinski sejmi v Celju** se vrše vsak prvi ponedeljek v mesecu na sejmišču poleg gostilne pri «Zelenem travniku». Ako je ta ponedeljek praznik, je sejem prihodnji delavnik. Na teh mesečnih živinskih sejmih se ne bo pobirala nikakva pristojbina. Prvi tak sejem za govedo, konje in drobnico bo v ponedeljek 1. oktobra.

* **Gobarji letos nimajo dobre letine,** čeprav je bilo zadnje tedne precej dežja. Mraz, ki sedaj nastopa, pa uničuje zadnje nade, da bo morda le še več gob. Zlasti malo je jurčkov, ki že nekaj let niso dobro obrodili. Niti lisičk letos ni mnogo. Turkov je razmeroma precej.

* **Nov mešani vlak na progi Ljubljana gorenjski kolodvor—Kamnik.** Od 23. t. m. dalje bo vozil na progi Ljubljana (gorenjski kolodvor)—Kamnik ob nedeljah in praznikih nov mešani vlak. Odhajal bo iz Ljubljane (gorenjski kolodvor) ob 7. zjutraj in prispeval v Kamnik ob 8.20. Potniki, ki hočejo uporabljati ta vlak iz Ljubljane-glavni koodvor, uporabijo do Ljubljane gorenjski kolodvor redni gorenjski vlak ob 6.50 zjutraj ter prestopijo na gorenjskem kolodvoru v kamniški vlak. Natančnejši vozni red tega vlaka je razviden na postajah.

* **Beg naših mladeničev iz domovine.** Po litijskih hribih v okolici Sv. Križa in Dola primanjkuje vsake industrije, ki bi zaposlila domače ljudi, posebno čez zimo. Tamkajšnji zaslužka željni fantje se izseljujejo ponajveč na Nizozemsko, kjer imajo že svojo malo delavsko kolonijo. Predvčerajšnjim je odšla za kruhom zopet skupina mladeničev v nizozemske rudnike.

* **Nova motorna brizgalna gasilnega društva v Kostanjevici** je že naročen pri tvrdki Rosenbauer v Linzu ter je obenem plačan tudi prvi obrok kupnine. Občina je dala v letošnji proračun za motorko 8000 Din, hranilnica pa ne sme dati še nobenih podpor, ker rezervni zaklad še ni dosegel potrebne višine.

* **Opozorilo delojemalcem in delodajalcem.** Ker je ministrstvo za pošto in brzojav odločilo, da so javne borze dela, njihove podružnice in ekspoziture poštne proste le v medsebojnem in uradnem prometu, podpisani urad ne bo sprejemal nobenih nezadostno frankiranih dopisov, zlasti pa ne bo odgovarjal nikomur, ki ni za odgovor priložil znamk. Nadalje se interesi opozarjajo, da obseja delokrog podpisane podružnice do nadaljnjega naslednje okraje: Celje, Laško, Brežice, Šmarje pri Jelšah, Gornji grad in Slovenjgradec. Kraji iz ostalih okrajev ljubljanske in mariborske oblasti spadajo v področje javne borze dela v Ljubljani, oziroma podružnice v Mariboru, zato prijav, naročil, dopisov, predlogov in pritožb iz krajev izven svojega

področja podpisana podružnica ne bo upoštevala. Delojemalcem in delodajalcem se priporoča, da to pri dopisovanju z borzami dela v lastnem interesu upoštevajo. — Podružnica javne borze dela v Celju.

* **Zelo zanimiv časopis** je šaljivi štirinajstdnevnik »Skovir«, ki izhaja v Ljubljani (uprava v Rožni dolini) in prinaša poleg smešnic smešnih zgodb, pesmic in številnih šaljivih slik tudi napet detektivski roman »Skrivnost Rdečega kroga« izpod peresa slovečega angleškega pisatelja Wallaceja. V romanu nastopa pod vodstvom skrivnostnega, vsem neznanega voditelja sto zločincev. Dogajajo se izsiljevanja, umori, ki jih nihče ne more razkrinkati. Roman se objavlja v obsežnih odlomkih. Naročite se takoj na »Skovirja« ki stane četrtletno 15 Din. Naročite in pošljite obenem denar!

* **Obupno zdravstveno stanje v naši državi.** Na kongresu zdravstvenih zadrug v nedeljo v Beogradu je dr. Stevan Ivanič, upravitelj centralnega Higijenskega zavoda, podal zanimivo in obenem silno žalostno poročilo o zdravstvenih razmerah v naši državi. Kako slabe so zdravstvene razmere pri nas, dokazuje izredno visoka smrtnost. Izmed 1000 umira pri nas letno 18 do 24 ljudi, dočim v Holandiji samo 9, v Angliji 11, v Ameriki 12, v Nemčiji 13 in v Češkoslovaški 14. Skratka, smrtnost je v malokateri državi tako velika kakor pri nas. Prvenstvo pa nam predvsem pripada glede smrtnosti otrok. V dobi od 2. do 15. leta umre izmed 100 otrok n. pr. na Hrvaškem 22, a v Vojvodini 26, dočim iznaša ta odstotek v Švici 9, v Franciji 8 in na Holandskem samo 5. Razen tega je pri nas velika smrtnost dojenčkov. Lahko rečemo, da od 100 otrok doživi 15. leto samo polovica. Po statistiki vojne ministrstva sta bili pri zadnjih naborih dve tretjini mladeničev nesposobni. Po posameznih pokrajinah in oblastih so te številke še strašnejše. Izmed 100 otrok, rojenih v enem letu, ostaja pri nas samo 24 mladeničev sposobnih za vojaško službo. Kako se bo pri nas razvijalo gospodarstvo, ako nimamo čvrstih mišic? Bogata Mačva in Vojvodina dajeta največji odstotek mladeničev, ki niso sposobni za vojaško službo. In Bosanci, ki so nekoč sloveli po svoji čvrstosti, so danes bolehnii in šibki. Mnoga zla in bolezni zatirajo naš narod. Najstrašnejše pa razsajata tuberkuloza in alkohol. Letno umre v naši državi na jetiki po 40.000 do 50.000 ljudi, dočim v drugih državah kvečjemu po 10.000. Imamo polmilijonsko armado tuberkuloznih. Drugo strašno zlo je alkoholizem. Zapijemo tretjino proračuna, okroglo štiri milijarde dinarjev letno. 45.000 krčem je v naši državi, a samo 20.000 učiteljev. Pa koliko žrtev ima na vesti tudi nikotin! Saj smo samo v lanskem letu spustili v zrak preko 10 milijonov kilogramov tobaka v skupni vrednosti preko 1 in tri četrt milijarde dinarjev. Bedna in slaba je prehrana našega naroda. Mi, država bogatih žitnic, nimamo kruha. Naš kruh pojedo izvozniki, a naš narod je otrobe in ponekod celo zmlato drevesno lubje. In k vsemu temu še malarija, trahom, venerične bolezni, druge nalezljive bolezni, posebno otroške, neusm iljeno ugonablajo naš narod. To stanje mora vsakogar prevzeti s skrbjo. Potrebujemo močan zdravstveni pokret. Narodno zdravje se dá izboljšati samo od spodaj, ako bo narod sam začel uvidevati svoje zmote.

* **Neumestno početje.** Nedavno je prišla skupina 120 srbskih seljakov pod vodstvom davidovičevskih poslancev Koste Kumanudija in Save Urkala v beograjsko Glavnjačo ter posetila aretiranega davidovičevskega poslanca Luneta Jovanovića, ki se nahaja v preiskovalnem zaporu zaradi sodelovanja pri zločinu v Narodni skupščini 20. junija. Seljaki so priredili v Glavnjači pravcato pojedino.

* **Nova zasledovanja in preganjanja Slovencev v Julijski Krajini** so sklenili na sestanku voditeljev goriških fašistov 17. t. m. Govorili so obširno o razmerah v pokrajini in fašistični voditelji so dobili ukaz, da morajo povsod strogo paziti na »drugorodce« in pristojnemu oblastvu naznaniti takoj vse, kar se jim vidi količkaj sumljivo. Njihova naloga je, onemogočiti vsako nadaljnje

protiitalijansko in protifašistično delovanje na deželi.

* **Oficirji poljskega generalnega štaba bodo posetili Slovenijo.** V Srbiji se te dni mude častniki poljskega generalnega štaba kot gostje jugoslovenske armade. V Beogradu so položili venec na grob neznanega vojaka, obiskali razne vojaške zavode in si ogledali znamenitosti mesta. Prišli bodo tudi v Slovenijo.

* **Redno brezplačno naknadno cepljenje v Mariboru,** ki je obvezno za vse prebivalce mesta, ki še niso bili cepljeni in so stari nad 6 mesecev, se je vršilo v času od 24. do 26. t. m. dnevno od 9. do 11. ure na mestnem fizikatu v novozgrajeni občinski hiši, Frančiškanska ulica 8-I. Opušitev cepljenja se kaznuje, kakor to določa zakon o obveznem in prisilnem cepljenju.

* **Argentinijski delavci.** Zupanstvo v Dibeniku je potom našega ministrstva za zunanje zadeve prejelo obvestilo generalnega konzulata južnoameriške republike Argentine, da argentinska vlada išče večje število navadnih delavcev za gradbo novih železniških prog na severu omenjene republike. Delo bo trajalo dve leti. Delavci, ki bodo zaposleni pri tej gradbi, bodo dobili v početku 3-5 do 4 pesov, pozneje pa 6 do 7 epsov dnevno. Potni stroški do Argentine gredo na račun posameznikov, od Buenos Aresa do kraja zaposlenja pa nosi potne stroške država. Kakor znano, je bilo priseljevanje v Argentino dovoljeno doslej samo kvalificiranim delavcem, s tem odlokom pa se dovoljuje priselitev tudi delavcem brez kvalifikacije.

* **Širjenje škrlatice v okolici Karlovca.** V okolici Karlovca v Viškovcu, Račici in Šiljaviću se je ponovno pojavila škrlatinka. Bolezen se naglo širi. Prizadeti kraji so zaprosili Zagreb za pomoč za pobijanje te kužne bolezni.

* **Prapor so dobili milicarji v bližini Godoviča v Julijski Krajini.** Izročitev je bila zelo slovesna ob navzočnosti zastopnikov oblasti. Sledili so govori o nedotakljivih mejah, o milicarjski pripravljenosti in o potrebi vedno večjega nadzorstva nad obmejnimi prebivalstvom. Prapore za milicarje morajo plačati seveda naši rojaki.

* **Strogo izterjevanje davkov v Vukovaru.** Občinsko dvorišče v Vukovaru je polno raznega blaga brezobzirno zarubljenega za davčne zadržanke. V vseh davkoplačevalskih krogih mesta vlada zaradi takega postopanja veliko ogorčenje.

* **Za jugoslovensko delavstvo v Franciji veljajo isti pogoji kakor za domače.** Francoski konzulat v Ljubljani nas obvešča, da prejmejo naši delavci v Franciji za isto delo iste plače kakor domači francoski. Noben delavec pa ne dobi vizuma na francoskem konzulatu v Ljubljani, ako ne poseduje že prej delovne pogodbe, ki mora biti sestavljena po prelpisanem vzoru francoskega delovnega ministrstva ter tudi od njega vidirana. Vsak nesporazum, do katerega bi prišlo na podlagi imenovane pogodbe med delodajalcem in delojemalcem se ima prijaviti v najkrajšem času delovnemu ministrstvu v Parizu.

* **Mazaški padarji v Prekmurju.** V Prekmurju je še ogromno število raznih mazačev in padarjev, ki derejo zobe, zdravijo trahom, kurirajo spolne bolezni in skušajo zdraviti druge bolezni. Zdravstveno oblastvo je pričelo posvečati v zadnjem času vsem tem elementom nekaj več pozornosti ter bo menda nekatere izročila tudi državnemu pravdnštvu.

* **Proti premetitvi tržnega prostora v Ptuj.** Mestni magistrat v Ptuj u namerava prestaviti tržni prostor s Slovenskega trga na Slomškov trg, na prostor, ki je namenjen za zgradbo novega justičnega poslopja v Ptuj. Če bi izvršitev take namere bila nele v očitno škodo mesta, marveč tudi hišnih posestnikov, trgovcev in obrtnikov na Slovenskem trgu in v bližnjih ulicah, je veliko število Ptujčanov podpisalo obsežno spomenico, naslovljeno na občinski svet. V njej so podrobno utemeljeni razlogi, ki prepričevalno dokazujejo, da tržni prostor spada samo na isto mesto, kjer se sedaj nahaja.

* **Kdor želi pripraviti brezalkoholno pijačo iz sadja ali grozdja v sodu,** naj se takoj obrne na »Brezalkoholno produkcijo« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Dobil bo brezplačno natančno navodilo. Priložiti je treba 2 Din v znamkah za poštnino.

* **Cenena plemenska živina.** Avstrijski konzulat opozarja na to, da je sedaj v Avstriji velika ponudba dobre plemenske in klavne živine, posebno goveje.

* **Drava naplavila truplo mlade Slovenke.** Nedavno je bila mestna policija v Varaždinu obveščena, da je Drava v bližini mostu naplavila truplo neznanе osebe ženskega spola. Komisija je ugotovila, da je utopljenka bila v vodi že tri do štiri dni. Utopljenka je imela kratke plavalne hlačice ter kite, dolge do kolena; stara je 18 do 20 let. Nekatere osebe zatrjujejo, da je utopljenka rodom Slovenka in da jo je močno narasla Drava prinesla do Varaždina.

* **Izplavljeno truplo.** Na praznik 15. avgusta je utonil pri kopanju v Mariboru 12 letni železničarjev sin Srečko Oman. Kopal se je na prostem kopališču pod Felberjevim otokom. Ker ni bilo prič njegove smrtne nesreče, se je dolgo sumilo, da je postal žrtev kakega zločina. Te dni pa je Drava izplavila truplo pri Sv. Marku niže Ptuja.

* **Požar na Vrhniki.** V četrtek 20. t. m. je dopoldne nastal požar v Podgori pri Vrhniki. Goleti je začelo v Jagrovi hiši. Na pomoč pozvani vrhniški gasilci so požar v najkrajšem času pogasili tako, da so bile ostale sosedne hiše izven vsake nevarnosti.

* **Žaloigra mladega dijaka.** V Hrasniku je izvršil iz neznanega vzroka samomor Ivan Drakler, dijak 3. razreda meščanke šole v Celju. Samomorilec je bil star šele 17 let in marljiv dijak.

* **Žrtev avtomobila.** Prejšnjo sredo se je zgodila v Miklošičevi cesti v Ljubljani huda avtomobilska nesreča. Avto A. Kajčeva, ki ga je vodil sofer Kordiš, je zbil s kolesa poslovođjo pri Pollaku Franca Habiča. Ranjenec je bil prepehjan v bolnico v nezavestnem stanju. Spriče valike izgube krvi in hude poškodbe je 5-letni Habič v bolnici umrl, ne da bi se zavedel. Tęko prizadeti družini, ki je na tako tragičen način izgubila svojega očeta, odnosno soproga, naše sožalje!

* **Strahovito neurje na Posavje in na Dolenjskem.** V soboto popoldne so začeli prihajati od severozahoda neznatni oblaki, ki pa so se kmalu strnili v mogočen oblak, iz katerega je začelo liti kakor iz škafa. Deževalo je neprenehoma skoro tri četrt ure. Od silnega vetra, bliska in grmenja spremljani naliv je kmalu napolnil kanale in potoke. Voda je začela bruhati v kleti in hleve in ogražati imetje. Vsa dolina je bila kmalu poplavljenā, kar je med prebivalci povzročilo naravnost paniko. Živino in drugo imetje so začeli spravljati na varne prostore, da so se obvarovali preteče škode. Na polju se nahajajoči pridelki so zbiti naravnost v tla. Tudi lastniki vinogradov imajo znatno škodo. Vesti o paničnih dogodkih pri sobotnem neurju prihajajo tudi iz ostalih krajev Posavja in Dolenjske. Posebno občutno škodo trpijo nekateri vinogradniki.

* **Škrlatinka v Prekmurju.** V vsem soboškem okolišu je sedaj 14 primerov obolenosti na škrlatinki. Je pa bolezen v vseh primerih zelo lahkega značaja in ni verjetno, da bi se razširila. Tudi ljudje se postali previdnejši in se še precej pokoravajo zdravniškim odredbam.

* **Smrtna nesreča pri izvrševanju poklica.** Te dni ponoči je bil rudniški električni uslužbenec g. Jakob Koprivec v Zagorju, ki je že počival doma, obveščen, da je nastala pri kompresorju v Kotredežu napaka in da je popravilo nujno. Koprivec se je takoj dvignil iz postelje ter se podal v Kotredež. Ko je Koprivec popravil kompresor, se je nenadoma zgrudil na tla. Kljub vsej opreznosti je namreč po nesreči prišel v dotiko z žico visoke napetosti, kar ga je na mestu usmrtilo. Navzoči strojnik je takoj poćlical zdravnika, vendar je vsaka pomoč bila prepo-

zna. O skrajno žalostnem dogodku so ponoči z vso obzirnostjo obvestili Koprivčovo soprogo, ki pa je takoj slutila nesrečo. Ko je končno izvedela za možovo smrt, je nastal v tihi noči obupen jok zapuščene žene in otrok. Pokojni Koprivec je bil v najlepši moški dobi 42 let. V službi je veljal za treznega in zelo pridnega delavca ter je užival vsesplošen ugled. Pokojnik je bil vsa leta član narodne delavske organizacije in politično zvest somišljenik SDS. Kot tak je redno obiskoval vse narodne in sokolske prireditve. Strašno prizadeti soprog zapušča dva nepreskrbena otroka, ki jima je bil dober in skrben oče. Pogreb bagega pokojnika se je vršil ob številni udeležbi prijateljev in znancev pokojnika v nedeljo popoldne na zagorsko pokopališče. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Ljubljčan se obesil v Subotici.** V hotelu «Tereza» v Subotici se je obesil Rudolf Pust, strojnik, rodom iz Ljubljane. Baje je Pust odšel prostovoljno v smrt, ker je bil odpuščen iz službe.

* **Vlomilska tolpa v Celju na delu.** V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno v delavnico krojaškega mojstra g. Antona Oražma v Gledališki ulici v Celju. Vlomilci so odnesli raznega blaga in oblek za 80.000 Din. — V nedeljo zjutraj ob 6. je opazila služkinja g. Oražma nekega moškega v podstrešni sobici v hiši na dvorišču, kjer je bival krojaški pomočnik, ki je bil odpuščen pred enim mesecem. Ko se je podala po stopnicah, ji je pritekel nasproti ta odpuščen pomočnik Josip Turnšek, doma iz Vrbeja, jo prijel za roko in vzkliknil: «Kako je, Rozika?» Na njeno vprašanje, kaj tukaj dela, ji je odgovoril, da je bil v cirkusu in zamudil vlak, zato da je prenočil v bivši svoji sobici. Učenka g. Oražma je prejšnji večer videla pomočnika, da je hodil mimo hiše, pozneje zvečer pa pred cirkusom na Glaziji. Vlaka ni mogel zamuditi, ker odide zadnji vlak že ob 20. proti Žalcu. Ko je služkinja še spremila pomočnika po stopnicah do hišnih vrat, je opazila poleg njih večji papirnat zavoj. Ko je pripomnila, da je treba pogledati, kaj je v zavoj, ji je rekel, da ga to nič ne briga, nakar je jadrno odšel. G. Oražmu je vlomilec, ki je moral imeti tovariše, odnesel več kosov blaga za moške obleke, za zimsko suknjo, temno rjavo obleko in večjo množino podloge za zimske suknje. Blago je bilo po večini svetle barve, volneno in v komadih za dve obleki. Omenjeni opmočnik je zelo sumljiv, ker se je večkrat izrazil, da bo z nekim znanim postopacem v Savinjski dolini toliko časa kradel, dokler bo pač šlo. Opazili so ga tudi večkrat, ko je hodil mimo hiše. Bil je že več mesecev brez posla in brez stalnega bivališča. Prebivalstvo se svari pred nakupom blaga. — Drug vlom sta poskušala izvršiti dva neznana moška v noči od nedelje na ponedeljek pri pasarju Kagerju v Gosposki ulici, a sta bila pregnana.

* **Nasilen tujec pri Strahovlju.** V Trbovljah je neki 35letni tujec srednje postave, okroglega obraza, oblečen v temnosive hlače, rjavkast suknjič in rjave čevlje na zadrgo, izvalil 12letno Rafaelo Leskovarjevo do vasi Strahovlje, kjer je krenil v stran od vasi in velel otroku, naj sede. Ker deklica ni ubogala, je prijel za vrat in vrgel ob tla, tako da se je nekoliko poškodovala. Otrok je začel kričati na pomoč, česar se je neznanec prestrašil in pobegnil. Neznanca zasledujejo.

* **Pokvarjen deček.** Mariborska policija se bavi z redkim primerom otroške pustolovščine, in sicer z nekim 10letnim dečkom, ki se že dolgo potika naokrog ter si je med tem nadel že štiri kriva imena. Mladi pustolovec izhaja iz siromašne družine, ki ima celo kopico otrok.

* **Čuden popravilalec šivalnih strojev.** V okolici Račja pri Mariboru se je pojavil te dni neki moški, srednje postave, bledega obraza, brez ene noge, in se je izdajal ljudem kot specialist za popravilanje šivalnih strojev. Tako je prišel v gostilno Karla Wehrlesa v Račjem, kjer je dobil šivalni stroj v popravilo. V neopaženem tre-

1,200.000 Din je zadel

ali pa: 60, 80, 100, 200, 300, 400 ali 800 tisoč Din je zadel ta in oni, čitate vedno v novinah, ko se vrši žrebanje v V. (milijonskem) razredu drž. razredne loterije.

Vsakdo zavida tem srečnežem dobljena bogastva in marsikdo vzklikne:

„Da bi jih zadel jaz.“

Da tudi Vi zadenete tak dobiček, je potrebno, da si kupite našo srečko državne razredne loterije, kajti, še nihče ni prišel do dobitka brez srečke.

Milijonski razred prične z žrebanjem že prvega novembra, zato je zadnji čas za naročitev srečk. Imamo le še nekaj neobnovljenih srečk, ki jih bomo poslali onim, ki bodo srečke takoj naročili po spodnji naročilnici. Tako boste igrali že v IV. razredu. Žrebanje tega razreda se bo vršilo že 5. oktobra. Naročilnico izstrižite in jo natančno izpolnite. V kuverti jo odpošljite na naslov:

**ZADRUŽNA HRANILNICA r. z. z o. z.
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 19.**

NAROCILNICA.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19.

Pošljite mi takoj sledeče srečke IV. razreda drž. razredne loterije, in sicer:

celih po Din 400.—

polovičnih po Din 200.—

četrtinskih po Din 100.—

Pošljite mi poštno položnico, da Vam znesek takoj nakažem.

Razločno pisati!

Podpis in natančen naslov!

nutku je ukradel gostilničarju eno skoro novo črnojavno suknjo, en sivkast klobuk z zelenim trakom, en par moških čevljev in rjav dežni plašč iz gumija. Wehrles je oškodovan za 1000 Din. Dognano je, da se je neznanec klatil večinoma po vaseh Stražgojncu, Šikole, Pangerce, Cirovce in Starošinci, kjer je popravljval šivalne stroje.

* **Drzen tat.** V kavarni «Evropa» v Celju je odnesel ge. Marici Šucovi, zasebnici v Gosposki ulici, neznan moški nov ženski plašč temnorjave barve, v kavarni pa je pustil svoj stari plašč in klobuk. Poizvedbe so dognale, da je možak odšel iz kavarne v delikatesno trgovino gospe Zamparuttijeve, kjer je zaprosil gospo za posojilo 20 Din, ki jih pa ni dobil. V tej trgovini je ukradel nekemu gostu z obešalnika nov klobuk in jo ubral proti Bregu. Tam je popil v gostilnah «Pri mostu» in Radeju po en brizganec in pravil, da gre v Laško do gostilne Henke. Na Polulah se je oglašil v gostilni Kranjc. Imel je na sebi ženski plašč. V Tremerjah je popival v gostilni Leskovšek z nekim Lešnikom. Ta ga je vodil ponoči po skrivnih gozdnih potih proti Libojam ali Trbovljam. Od tam je izginila za njim vsaka sled.

* **Sumljivi kolesarji.** Nedavno je bilo vlomljeno v skladišče mehaniške delavnice g. Gustinčiča v Tattenbachovi ulici v Mariboru. Že zgodaj zjutraj je policija zasledovala vlomilce, ki so vzeli s seboj več koles. Zdaj pa je prišlo poročilo iz Zgornje Radgone, da je tam orožniška patrulja ustavila pet sumljivih kolesarjev, ki so se vozili proti Cmureku. Na poziv, naj stojijo, so kolesarji pometali svoja kolesa proč ter se skušali rešiti z begom. Trem se je posrečilo, dva pa so orožniki ujeli. Preiskava bo dognala, če niso to vlomilci, ki so udrli v skladišče mehaniške delavnice v Mariboru.

* **Vlom v Gornjem Cmureku.** V Gornjem Cmureku je bil pred dnevi ponoči izvršen drzen vlom pri tamkajšnjem trgovcu Leonu Rataju.

Vlomilci so odnesli veliko množino konfekcijskega blaga v vrednosti 85.000 Din. Za izsleditev vlomilcev je razpisana znatna nagrada.

* **Podivjanost.** Pred par dnevi je šestorica fantov iz Srednje vasi popivala v Goričah in se zvečer ustavila pred hišo, v kateri stanuje letovišar Mihažlo Pavlovič, tajnik v ministristvu pošte s svojo sestro. Pričeli so metati kamenje v sobo in zraven divje kričali. En kamen je celo zadel Pavlovičovo sestro v glavo in jo lažje ranil. Orožništvo iz Preddvora je uvedno strogo preskavo in izsledilo pijane fante, ki se bodo morali zagovarjati zaradi javnega nasilstva.

* **Pretep v Potoški vasi.** Pred kratkim so ustanovili v Kotredežu gasilno društvo in se je te dni vršila ustanovna veselica v prostorih Fortejve gostilne v Potoški vasi. Občinstvo je bilo dobro razpoloženo, če mu ne bi pregnal veselja znani pretepač D. Ko so gostje iz Zagorja odhajali iz gostilniške sobe, je D. na večnem pragu zavratno napadel Otmarja S. in mu zadel rano v bližini tilnika. Drugi sunek, namenjen drugemu gostu, je bil odbit. Proti D. je uvečeno kazensko postopanje.

* **Vlomi in roparski napadi so v Rušah in okolici v letošnjem letu zelo pogosti.** Sedmi zločin v tem letu se je dogodil te dni in je bil žrtev gostilničar Dramelj iz Bezane. Mož je prišel popoldne v Ruše ter je mesarju prodal svinje. Zvečer se je nekaj časa mudil v gostilni, potem se je pa odpravil proti domu. Sredi pota je nenadoma planil iz teme nanj neki moški ter mu vzel listnico z denarjem. Napadanec je bil tako preplašen, da napadalca ne more dovoljno opisati. Orožništvo je dva osumljenca sicer že aretiral, a so morali enega izpustiti.

* **Iz sodnega saporja pobegnil.** V Metliki je pobegnil iz zaporov okrajnega sodišča Rudolf Slokan, rojen leta 1889 v Podgorju, pristojen v Zabukovje (okraj Brežice). Imenovani je na obeh rokah od lakta do zapestja tetoviran s človeškimi glavami in raznimi rožami.

* Pri zaprtju, motenju prebave, neenakomernem valovanju krvi, glavobolu, obči onemoglosti vzemi zjutraj na tešče čašo naravne grenčice «Franz Josef». Na klinikah za notranje bolezni so preizkusili, da je grenčica «Franz Josef» najboljšo odvajalno sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* O sreči lahko govori vsaka gospodinja, ker se ji nudi prilika, da lahko pere z Radionom. Perilo pusti preko noči v vodi, a drugega dne se lahko v času pripravljanja obeda pol ure kuha v Radionu in opere, da bo belo kakor sneg.

ŽENSKI VESTNIK

SHRANJEVANJE JAJC ZA ZIMO.

Najbolj znan način spravljania jajc čez zimo je polaganje v apneno vodo. Apneno vodo osolimo in vanjo pokladamo jajca, s špičastim koncem navzdol, tesno drugo poleg drugega. V tej apneni vodi se jajca ne pokvari tako hitro, samo se navzamejo, če so predolgo notri ležala, apnenega okusa.

Drug način spravljania jajc je naslednji: Polijemo jih, ko smo jih naložili v posodo, namesto z apneno vodo s tekočino, ki se ji pravi vodotopno steklo (Wasserglas). To tekočino dobimo v drogerijah. Na en liter primešamo deset litrov vode. Ta množina zadostuje za dvesto jajc.

Tretji način je shranjevanje v tako zvanem garantolu. Za tako spravljanie morajo biti velike široke steklenice, kakor jih rabimo za kisle kumarice, mezgo, med itd. Steklenico napolnimo do polovice z vodo. Na vsak liter vode damo en dekagram garantola. To mešanico mešamo pet minut. Nato polagamo noter jajca in jih pustimo tako, kakor se sama vležejo. Nad vrhnimi jajci mora stati voda za štiri prste visoko. Po vrhu natresemo potem še malo garantola. Nad tekočino položimo pergamentni papir, potresen z garantolom, čez vse to pa skrbno položimo anti-karbonatni papir. Steklenico moramo vsakokrat, kadar smo vzeli kako jajce ven, zopet pokriti, povezati in spraviti na suh in hladen prostor.

Suh in hladen prostor je sploh priporočljiv za vsako konzerviranje jajc. Tudi morajo stali posode vedno na miru.

Mesec september je še najbolj pripraven za shranjevanje jajc za zimo. Kokoši dobivajo zdaj največ itne hrane, zato so taka jajca najboljša in za shranjevanje najsposobnejša.

Za kuhinjo

Nadevane buče. Buče olup, prereži na polovico in izdolbi iz sredine pečke (najlažje napraviš to z žlico). Pol kile mesa in sicer pol govejega, pol svinjskega drobno sesekljaj ali s strojem faširaj, dodaj eno jajce, dve pesti opranega riža, malo popra in zelenega peteršilja ter soli. Vse skupaj dobro zmešaj in napolni s to zmesjo buče. V kozo deni žlico masti, zarumeni malo zrezane čebule, nato положи nadevane buče na mast in jih pokrite duši nekaj minut, na kar priliješ malo vode in dušiš dalje, približno polurugo uro. Če se sok pokuha, prilivaj vedno malo vode. Ko so buče že mehke, zamešaj v skodelici dve žlici kisle smetane in žličico moke in mešaje prilivaj k soku. Nato prilij še toliko vode, da dobiš primerno gosto omako. Ko je omaka še deset minut povrela, je jed gotova.

Jabolčni štrukelj. Deni na desko 30 dek moke, 10 dek sirovega masla ali pa masti, 6 dek sladkorja in en pecilni prašek, osminko litra kisle smetane ter malo osoli. Iz tega vsega ugneti dokro testo, na kar pusti testo pol ure počivati. Nato razvaljaj testo na pol centimetra debelo, obloži sredino z narezanimi jabolki in potresi s sladkorjem, cimtom in — po okusu — z rozinami ali pa z orehi. Nato zloži testo skupaj, da dobi obliko štruklja, ga pomaži z beljakom in peci v ne prevroči pečici dobro uro. Ko je pečen, ga zreži na srednje velike rezine in daj toplega ali hladnega na mizo.

Buhteljni s sirom. V skledi mešaj 8 dek sirovega masla, dva rumenjaka in beljak enega jajca, tri deke sladkorja, potem prilij četrt litra toplega mleka in pa kvasa, ki si ga že poprej napravila iz dveh žlic toplega mleka, žličice sladkorja in dveh dek drožij. Osoli. Nato dodaj en liter moke. Testo dobro stepaj (vsaj četrt ure) in pusti, da vzide. Nato stresi testo na desko, z moko potreseno, in ga zvaljaj za prst debelo, na kar ga razreži v tri prste dolge štirioglate ploščice. Na vsako ploščico deni žličico sledečega nadeva, ki si ga tudi že prej pripravila, in sicer: Mešaj 20 dek sira iz kislega mleka, en rumenjak, sedem dek sladkorja, pet dek sirovega masla in (če imaš) tri deke rozin. Iz beljaka napravi sneg in vse skupaj zmešaj. Mesto takega nadeva iz sira lahko uporabiš tudi mezgo od češpelj, marelic ali drugega sadja. Ko si torej z reženim nadevom obložila ploščice, stisni testo od dveh nasprotnih strani v obliko buhtelja, pomoči vsakega po eni strani v raztopljeno maslo ali pa mast in jih naloži na pekačo (pleh) tako, da slonijo drug ob drugem. Nato jih postavi na toplo in jih pusti shajati, na kar jih pomaži z mlekom, zmešanim z jajcem, in jih počasi peci. S sladkorjem potresene jih daš na mizo. Podajo se tudi kot pecivo h kavi ali čaju.

Praktični nasveti

Oguljena obleka. Ako se obleka prične svetiti, lahko to odpraviš na ta način: Dotično mesto podrgni s krpo ali gobo, pomočeno v mrzlo vodo, v katero si kanila par kapljic salmijaka. Pusti tako dve uri. Potem pa približaj vlažnemu mestu razbeljeno likalo, toda čim se dvigne sopara, odstavi takoj likalo in blago dobro skrtaj. Pusti da se posuši, in svetlikanje bo zginilo. Če se obleka še-le malo sveti, ravnaj takole: Položi jo na dotičnem kraju na likalno desko, namoči krpo v vodi, jo izvij in položi na blago. Likaj hitro, ne da bi se krpa posušila. Nato deni obleko posušiti.

Čebula, ki jo hranimo čez zimo, rada prične kaliti. Da to preprečimo, jo denemo v vrečico in jo obesimo za par dni v dimnik, ozir. v shrambo za prekaševanje. Taka čebula ohrani svoj okus in ne požene nobene kali.

Star grah ali fižol skušaj veliko hitreje v mehko, ako dodaš kropu jedilne sode, ki jo dobiš v lekarni. Za šest oseb graha ali fižola zadostuje žličica sode.

Jabolka prav hitro olupiš, če jih vtakneš za minuto v krop. Koža se dá potem kar s prsti posneti. To je pripravno, kadar kuhamo jabolka ali pa pripravljamo kako močnato jed z jabolki.

Češplje lahko ohranimo do novega leta sveže, če jih denemo v navadne steklenice s širokim grlom in potem dobro zamašimo. Češplje morajo biti seveda izbrane, lepe, suhe in ne preveč zrele. Steklenico zakopljemo vsaj pol metra globoko v zemljo in jo vzamemo ven šele, ko hočemo češplje uporabiti v kuhinji, na primer za češpljeve emoke.

Ovčji loj, zmešan s precejšnjo količino mleka, in dobro raztopljen, dá zelo okusno mast, ki ne zaostaja za pravo svinjsko mastjo.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Kako žive rastline

(Dalje)

Sesalne koreninice sprejemajo neprestano hrano, ki prehaja iz ene celice v drugo in naslednje. To prehajanje hrane iz celice v celico imenujemo pronicanje ali defuzija.

Morda bo kdo vprašal, kakšna sila pritiska redilne snovi, da pronikajo skozi celice ter pridejo v slednji listič. Pri človeku in živali je taka gonilna sila srce, ki s stezanjem in raztezanjem požene kri do skrajnih delov in zopet nazaj v srce. Sila, ki dviga pri rastlinah redilne snovi navzgor, se imenuje koreninski tlak.

Na koreninah dušik nabirajočih rastlin (fižol, grah, detelja) se naselijo posebne glivice v podobni malih bunčic. V teh bunčicah žive glivice, ki sprejemajo isti dušik ter ga prepuščajo potem materini rastlini. Tako skupno življenje se imenuje simbioza.

Sesalne koreninice se razvijajo posebno tam, kjer dobe v zemlji dosti redilnih snovi. Rasejo tudi veliko bolj na globoko in široko kot si navadno mislijo ljudje. Vsled natančnega preiskovanja so dognali sledeče globočine pri raznih rastlinah: pri ječmenu 1-90 m globoko, pšenici 60 cm, pri ovsu 2 m, pri turščici 1 m, v rahli in peščenil zemlji tudi do 4 m globoko, pri domači detelji 60 cm, pri lucerni 1-30 m, pri esparzeti 3 m globoko. Pri sadnem drevju rasto korenine tako na široko kot sega kap najskrajnejšega vejevja.

Iz opisanega lahko uvidimo, kako važna je za rastlinstvo globoka zemlja in globoko obdelovanje. Kakor je rastlina razcvetela pod zemljo, tako bo razcvetela nad zemljo. Čim bolj so razvite korenine, v tem večji meri so zmožne, použiti več hrane in obroditi obilneje.

2. Deblo. Deblo imenujemo oleseni nadzemski del rastline, na katerem se razvije listje, cvet in plod. Po njem se vzdiguje in prevaja sprejeta hrana, ki so jo usrkale korenine; tu se že linah iz zemlje, imenujemo v r a t. Vrat mora biti fik zemlje, ker drugače se razvija rastlina slabo.

Pri vsakem deblu razločujemo sledeče dele: svrž ali stržen, črnino ali stari les, belino ali novi les, liče in skorjo. Oglejmo si na kratko posamezne dele in njih namen.

Med ličjem in belino se deblo širi, debeli; to imenujemo k a m b i a l n o ali t v o r n o p l a s t.

S v r ž sestoji iz stanic, ki nimajo soka in ni tolikega pomena. Pri hitro rastočem drevju je svrž močno razvit; vsled tega rastline z močno razvitim svržem rade hitro pozebejo. Od stržena so razpredene nekake nitke, ki jim pravimo strženovi prameni. Te nitke so navadno zvezane s popi.

Č r n i n a ali stari les je izpremenjena belina, torej je sestavljena iz že olesenelih, vsled tega temnih stanic. Ta del je najtrši in daje drevesu trdno oporo. Tudi ta plast nima za življenje rastline velikega pomena. Drevo še prav dobro uspeva, četudi je črnina že nagnita in votla. Vsako leto se izpremeni nekaj beline v črnino.

(Dalje prih.)

Iz zgodovine naše zemlje

Kako so nastala gorovja. — Kako nastajajo potresi.

V enem prejšnjih člankov v tej rubriki smo razložili, kako je nastala naša zemlja in kakšen je bil njen prvi razvoj. Tu pa hočemo zasledovati dalje razvoj zemeljske krogle in pojasniti nastanek gorovij in morij. Strokovnjaki priznavajo največ tale nauk o postanku gorovja:

Naša zemlja se giblje v mrzlem svetovnem prostoru. Njegovo toplino cenijo na 100 stopinj pod lediščem. Zemlja pa je mnogo gorkejša; v svojem jedru ima celo velikanske zaloge toplote. Ondi mora biti najmanj toplina lave, ki prihaja iz vulkanov in ima 1000 stopinj toplote in še več. V mrzlem svetovnem prostoru plavajoč se zemlja ohlaja. Posledica je, da se ji prostornina krči. Nje kamenena skorja postaja manjšajočemu se jedru preobsežna kakor koža jabolku, ki leži po zimni v shrambi in vene. Notranji mehki del jabolka se krči, koža na njem postane preobširna; zato se nabere v gube. Prav tako se godi tudi zemeljski skorji. Velikanske gube zemeljske skorje so gorovja. Tako gorovje so na primer naše Alpe.

Alpe so velikanske po človeškem merilu, v prispodobni z vesoljno zemljo pa so le malo znatne gube na njenem obličju.

Uporabimo primer z jabolkom še dalje! Koža jabolka je mehka, popustljiva; zemeljska, ki je kamenena, pa ne. Zato so nastale v njej kot v svodu, ki ne stoji na dovolj trdnem temelju, razpoke in prelomine, in sicer ondi, kjer je

80 let raziskovanja

Je bilo treba, da se odkrije pravi Schichtov način pranja, ki obstoji v tem, da se

ŽENSKA HVALA

vzame za namakanje perila preko noči, zjutraj pa se za izpiranje uporabi

Schichtovo Terpentinsko milo

napetost presešla mejo prožnosti. Sčasoma se je vsa zemlja razkosala na večje ali manjše grude. Nekatere zemeljske grude so ob prelomih upadle, tu se zopet oklenile zemeljskega jedra. One, ki so globlje upadle, tvorijo dno svetovnim morjem, druge pa, ki so se vzdržale v večji razdalji od zemeljskega jedra, tvorijo trdnine. Grude, ki so se le nekoliko znižale, so nižine.

Kakor klin, od kladi gnan navzdol, pritiska na desno in levo in tako razcepi bruno, tako je navzdol sileča teža upadajočih grud povzročila in pomnožila stranski pritisk na sosednje grude, ki so se usločile navzgor in nagubale. Tako so nastala pogorja z dolгими vzporednimi slemenimi. Nasproti silnemu pritisku je trdnost kamenih skladov kakor pritlikavec nasproti orjaku. Skladovi so se prepočili in prelomili, kjer je pritisk presegel prožnost kamenin. Prelomi so navpični ali poševni. Kjer je bila prelomina poševna, mogla se je gruda poriniti ob njej preko sosednje grude. Bodisi, da se je gruda nagubala, ali pa se porinila nad sosednjo, obojekrat pokriva potem ožji prostor pod seboj, kakor ga je pokrivala prej; zemeljska skorja se je tako oklenila jedra, ki se pod njo manjša in krči radi ohlajanja.

Nastane vprašanje: kako se vrši premikanje in nagubavanje v kameni skorji naše zemlje? Gotovo ne v hipnih, razsežnih skokih. Priroda deluje počasi. Pa tudi vedno polagoma se ne morejo premikati orjaške grude zemeljske skorje. Teža sili grudo za grudo neprenehoma navzdol proti zemeljskemu jedru. Ali upira se ji trenje ob sosedni grudi. Rodijo se zato v grudah rastoči siloviti naponi in le kadar napon preseže nasprotni upor, zdrkne gruda ob grudi in premakne ali naguba naslednjo grudo nekoliko. Premikanje in nagubavanje se torej vrši sicer skokoma, ali posamezni gib dostikrat ne preseže malo milimetrov. Zato ni viden vsak posebej. Kadar pa se velikanska gruda skokoma premakne, bodisi še tako malo, se mora potresti sama in njena okolica daleč na okoli. Ako je človek priča takemu dogodku, pravi, da je potres. Te vrste potresi so pogosto prav lahki. Včasih pa so tako krepki, da razpočijo radi njih kamenjeni zidovi hiš, ali se celo porušijo.

Preprosta in obenem velika je uredba, da se rodi iz ohlajanja in krčenja zemeljskega jedra orjaška sila, ki je zmožna, da ustvarja površje trdninam in dno morjem, nagromadi oblastna gorovja in napravlja potrebe.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Veličasten spomenik vojnim žrtvam

Škofja Loka, septembra.

V nedeljo 7. oktobra dopoldne bo na vojaškem pokopališču v Škofji Loki odkrit eden najlepših in največjih spomenikov v počast žrtvam svetovne vojne. Ljudje v Škofji Loki in okolici so žrtvovali, da se oddolže žrtvam in počaste spomin domačin in tujih junakov, ki so našli mir na tamošnjem pokopališču. 150 domačin in 340 grobov naših Hrvatov, Bosancev, Srbov, Dalmatincev, dalje vojakov Češkoslovaške, Poljske, Avstrije, Nemčije, Romunije, Madžarske in Italije krije naša domača zemlja.

Koncepcija spomenika je izrazito slovenska. Na velikem podstavku v visokosti 4 m, izdelanem po domačinu, kamenoseku g. Šušteršiču, iz kraškega marmorja, izraste žalujoča figura matere Slovenke v narodni noši z avbo — dovršeno delo mladega akademskega kiparja Ivana Jurkoviča. Na lepem podstavku je vklesanih 150 imen padlih domačinov in lep stih, ki ga je poklonil v počast padlim naš pesnik g. Oton Župančič. Ornamentiko črk in križev na podstavku ter načrt za ograjo je izdelal zelo okusno in dekorativno profesor g. Grebenc.

Spomenik, ki predstavlja trpečo mater Slovenijo, žalujočo za izgubljenimi sinovi in sočustvujočo z milijoni mater, ki objokujejo svoje padle sinove, pa je obenem počastitev slovenske matere žene, in je celotni spomenik gotovo eden najlepših v Sloveniji, visoka himna miru in ljubezni, spoštovanja in bratstva.

Težke žrtve, ki jih ima odbor za postavitev spomenika, bodo lepše poplačane, ako bo občinstvo od blizu in daleč prihitelo v nedeljo 7. oktobra k odkritju tega spomenika, ki se bo izvršilo najslavesnejše. Začetek slovesnosti v nedeljo ob 9. dopoldne s sv. mašo v župni cerkvi. Nato bo šel velik spreved, katerega se udeležijo vsa društva brez razlike, Kolo jugoslovanskih sester, narodne noše, vojne organizacije, lovci, dalje svoji padlim žrtev itd. na pokopališče, kjer se bo slovesnost opoldne končala. Popoldne ob 2. bo na Glavnem trgu velika ljudska tombola z mnogoštevilnimi bogatimi dobitki, katere čisti dobiček je namenjen v kritje velikih stroškov.

Škofja Loka je prvo slovensko mesto, ki je postavilo spomenik vojnim žrtvam, katerega prevzame tudi mesto v oskrbo in last.

Vsi vlaki bodo imeli avtomobilsko zvezo ob prihodu in odhodu.

7. oktobra naj bo zopet velika manifestacija miru in ljubezni, zato naj pohiti ta dan vse v Škofjo Loko!

Logaško pismo

Četa italijanskih vojakov prekoračila mejo. — Cerkveni koncert podružnice Rdečega križa. — Tombola.

Gorenji Logatec, 25. septembra.

Minuli teden je vladalo pri nas veliko razburjenje. Kmalu po 8. uri zjutraj smo ugledali sredi vasi četo italijanskih vojakov. Trije so jezdili naprej, v sredi je bil pokrit vojaški voz, poln vojakov, zadaj je jezdil laški podčastnik. Vsi Lahji so radovedno gledali okrog sebe in se posmehovali začudenim domačinom. Sredi poti proti Dolenjemu Logatcu pa jih je zaustavil naš orožnik in obrnil nazaj proti meji. Četa je baje spadala k onemu oddelku, ki popravlja državne mejnike. Ta dan je padla marsikatera trpka na račun naše obmejne straže. Ali po krivici?

V nedeljo 30. t. m. ob 17. uri bo v naši župni cerkvi velik koncert na korist tukajšnje podružnice Rdečega križa. Sodelovalo bo okrog 60 pevcev in pevk ljubljanskega pevskega društva «Sloga». Ljubiteljem cerkvene glasbe se obeta izreden užitek.

Ali ste se že založili s tablicami za tombolo, ki bo na rožnovesko nedeljo pred Sokolskim domom v Gorenjem Logatcu? Tablice se prodajajo po 5 Din in jih dobite v predprodaji.

Žalostna noč v Dolenjski vasi

Slinovice, septembra.

Velika nesreča je zadela v noči od sobote na nedeljo dve rodbini v Slinovicih pri Kostanjevici. Po stari navadi so odšli vaščani v soboto zvečer na proščenje Matere Božje dobrega sveta, kamor priroma vsako leto na tisoče romarjev. V cerkev je odšel tudi posestnik Franc Colarič. Ko je pred odhodom hotel nakrmiti konje, je našel v senu nekega tujca. Na vprašanje, zakaj ni prosil za prenočišče, ampak si ga vzel kar sam, se je tujec izgovarjal, da ga je na poti k romarski cerkvi ujel dež in da je hotel samo malo povedriti in se odpočiti. Gospodar ga je pustil na senu, opravil domača dela in odšel v cerkev.

Lahko si mislite, kako bridko je bil Colarič presenečen, ko je kmalu po polnoči razburila zbrane romarje vest, da v bližini gori, in je izvedel, da je ogenj pri njem. Ko je prihitel domov, je bil v plamenih del njegovega gospodarskega posloja. Kostanjeviški gasilci so sicer preprečili, da ni ogenj zajel tudi drugih posloj, vendar pa je Colariču zgorelo vse letošnje seno, okrog 80 metrskih centov, 4 vozovi, za 42 hl vinske posode, 5 plugov in več drugega gospodarskega orodja. Škoda znaša okrog 70.000 Din in je le v malem znesku krita z zavarovalnino. Ogenj je očividno iz neprevidnosti zanetil oni tujec, ki ga je našel Colarič zvečer na senu in ki je ob požaru brez sledu izginil.

Ko je začelo goreti, so hiteli na pomoč tudi domači bližnjega posestnika Janeza Pavloviča. Ko je posestnica Ana Pavlovič, mati sedmih otrok, zavila okrog hiše in zagledala od plamenov razžarjeno nebo, se je tako prestrašila, da jo je zadela kap in se je takoj zgrudila na tla. Vsi poskušajo, da bi jo obudili k življenju, so ostali brez uspeha; nesrečna žena je bila že mrtva. Nesreča, ki je tako v par minutah zadela dve rodbini, je vzbudila pri vseh sosedih veliko sočutje.

Pismo z dežele

Ljutomerski okraj, septembra.

Moramo Vam poročati, kako skrbi «Slovenski Gospodar» v svojih «Razgovorjih» za smeh in zabavo. Skoro ni verjeti, za kake zaostaleže slika svoje pristaše župane in druge. Da, naravnost norčuje se «Slovenski Gospodar» iz slovenskih kmetov in iz življenja v slovenski vasi. Sedaj imajo v «Razgovorjih» v pretesu izdajo Prve čitanke po Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Seveda so klerikalci napeli vse sile, da bi uvedli to knjigo v šole. Samo za zaslužek gre Tiskarni sv. Cirila in klerikalcem, za drugega popolnoma nič. Ti klerikalni gospodje ne pomislijo, da imajo krajni šolski sveti še v zalogi večje množine prejšnje Vidrove Prve čitanke, ne pomislijo, da naš kmet in želar ne zmoreta vsako leto kupiti novih knjig, temveč knjige otroci drug za drugim uporabljajo več let, ker knjige stanejo denar. Na komando SLS naj sedaj krajni šolski sveti in starši vržejo še uporabljive dosedanje čitanke med smeti in kupijo nove samo zato, da zasluži Tiskarna sv. Cirila.

Ne, tako se ne gospodari z ljudskim denarjem! Šele, ko bo zmanjkalo dosedanjih knjig, se naj začnejo uvajati nove. To mora biti jasno vsem kmetnim šolskim svetom, vsem staršem brez razlike političnega prepričanja, ker nihče nima denarja za razmetavanje, ampak se mora štediti na vseh korcih in krajih. Kakor povsod je tudi tukajšnjim klerikalcem korist našega kmeta deveta briga, glavno je, da bi klerikalna tiskarna in klerikalno časopisje masno zaslužilo.

Pa še nekaj o zakonu o odpiranju in zapiranju trgovin, ki je posebno za podleželje zelo nepraktičen. Sklenil se je pod dr. Koroščevo vladno brez kakšnih prejšnjih dogovorov z merodajnimi gospodarskimi organizacijami. Ta zakon je posebno za kmečko ljudstvo zelo škodljiv, ker kmečki ljudje najlaže nakupujejo vse potrebščine zjutraj po sv. maši in zvečer po delu. Sedaj naj klerikalci pokažejo svojo ljubezen do kmeta, saj ima dr. Korošec, ki je prvi gospod za kraljem, vso moč v rokah, zato naj naredbo v korist kmetškemu ljudstvu izpremeni.

V Ljubljani so na protestnem shodu obrtnikov nastopali proti upravičenim zahtevam obrtnikov, a v «Slovenskem Gospodarju» se predstavljajo kot največje prijatelje obrtnikov in kmetov.

Za danes dovolj. Ako boste, g. urednik, še nadalje dali prostora, bomo skušali v vsaki številki «Domovine» kaj povedati o klerikalni ljubezni do ljudstva. «Domovino» v vsako kmečko hišo!

Rešiteljica izgubljenega Boga

Vinharje pri Poljanah, septembra.

Iz naše vasi pa še niste, gospod urednik, nikdar prejeli takega dopisa za «Domovino». Vsaj bral nisem, četudi imam «Domovino» naročeno že

od vsega začetka. Smo v hribih in ni velika naša vas. Pa če bi enkrat zašli tu gor, bi se čudili temu kraju in spoznali, da nismo zarobljenci. Se zanimamo za svet in beremo časopise vseh vrst.

Ime vasi Vinharje ima menda nemški izvor. Vidite, že ime je nekaj. Pa kaj to! V naši vasi je pred kakimi 30 leti tedanji poljanski kaplan izgubil Boga. Šel je že ponoči obhajati v Bačne, ki se nahajajo za Vinharji, pa se je zgodilo, da je izgubil hostijo. No, prav te dni smo pokopali staro Naconko, Katro Dolenčevo, ki je bila takrat nekaka rešiteljica tega izgubljenega Boga.

Drugo jutro po tistem dogodku takrat je prišla v hišo pokojnice beračica, ki smo ji rekli Haducija, Mati Naconka jo je obdarila s primernim darom. V hiši so se igrali otroci. Tem je ponudila beračica malo škatlo in rekla: «Nate, tole sem našla tamle na poti!» Otroci, seveda, so bili nove igrače veseli in so skušali škatlico odpreti, kar se pa jim ni posrečilo. Naenkrat so pustili vse igrače in šli iz hiše, ker je bil lep pomladni dan. Pokojna mati Naconka je pristopila k mizi in vzela škatlico v roke. Ker se ji je videla nekaj posebnega, jo je vtaknila v žep svojega krila.

Že blizu poldneva je pred hišo povedal sosed ves prestrašen, kaj se je sinoči zgodilo in da mežnar išče izgubljeno sveto hostijo. Stopila je tedaj k sosedu, tudi vsa prestrašena, da bi morda zvedela od mežnarja, kaj več o stvari. Tu je potegnila iz žepa škatlico in rekla: «Kaj, ali je morda to?» Mežnar Poglajc je ves vesel vzkliknil: «Je že prav!» Prižgal je luč, začel moliti in se podal proti Poljanam. V Poljanah je župnik spravi najdenega Boga med druge hostije v cerkvi. Med potjo je Poglajc menda še rekel neki ženski na griču Kvočku: «Če bi ti vedela, kaj jaz nesem, bi pred menoj pokleknila.»

Ta dogodek je, kajpada, povzročil ne samo v naši vasi Vinharje razburjenje in raznovrstne govorice, ampak po vsej dolini. Govorice pa so dobile že večji zamah, ker se je ta nesrečni duhovnik moral na višji ukaz prihodnjo nedeljo opravičevati pred ljudstvom v cerkvi sv. Bolbenka, kamor je tedaj prihajalo še mnogo romarjev. Kaplan je bil kmalu na to prestavljen na Dolenjsko.

Vidite, da naša vas Vinharje ni kar tako. Ženo sosedo Katro smo pokopali, kakor že omenjeno, pred nekaj dnevi. Bila je blaga, pobožna žena, dobra in skrbna mati svoji veliki družini. Vsi vaščani jo ohranimo v blagem spominu!

ZANIMIVOSTI

Pri albanskem kralju

Dopisnik nekega lista opisuje svoj obisk pri albanskem kralju Zoguju tako-le:

Čudno mi je bilo pri srcu, ko sem stopal skozi Tirano v cilindru, na ulicah pa so razbijali kotlarji. Na trgu sem moral mimo vislic, kjer so se zibali v vetru štirje obešenci. Zogu jih je dal obesiti v opomin upornikom, da bodo videli, kako se godi nasprotnikom njegovega režima. Obešenci so namreč skovali zaroto zoper kralja.

Kraljeva palača je dobro zastražena. Hiša je precej nizka, nekakšne vrste boljša vila. V predsojbu sprejme obiskovalca kraljeva garda, oblečena v zelo pestre uniforme. Vsak gardist ima nabasano puško.

V dvoru me je sprejel polkovnik Zareggi, kraljev osebni adjutant. Šla sva skozi vrt v predvor, kjer je visela slika kraljeve matere in kjer je polno težkih preprog. Potem sem bil prdstavljen kralju Zoguju, ki nosi uniformo z rdečim ovratnikom in zlatimi našivi ter napravlja naravnost mladeniški vtis. Ko sem vstopil, je vstal vljudno s sedeža in mi prišel naproti. Pogledal sem ga v modre oči, odločne ustnice in sem spoznal, da stojim pred možem, ki je nenavadno odločen. Ponudil mi je roko in cigarete.

Hotel sem izvedeti iz njegovih ust karkoli o njegovi karijeri, toda na to vprašanje je odklonil sleherno pojasnilo. Potem je začel govoriti o svoji deželi in kronanju. Izjavil je, da se je dal kronati za kralja predvsem zaradi tega, da bo enkrat za vselej konec plemenske mržnje in bojov v deželi.

Pripovedoval je, da vstane ob petih zjutraj, ob sedmih pa prične z delom. Zaposlen je do 12., potem počiva do 15. in ostane v pisarni do 19. Njegov program je kratak: glasi se: mir in stalnost. Dežela potrebuje železnice in cest, brzojavnih zvez in šol; vse to bo dobila naravnim potom.

Albanija, je dejal Zogu, ima že sedaj tri visoke šole, dve za moške, eno za ženske.

V nadaljnjem razgovoru je Zogu opozoril dopisnika, da bo skušal za vsako ceno izkoreniniti krvno osveto iz običajev albanskega ljudstva. K temu bo bistveno pripomogla prisega, ki so jo nedavno položili njemu v roke poglavarji albanskih plemen.

Zogu ima namen, vladati Albanijo po obrazcu zapadne Evrope. V koliko se mu bo to posrečilo, bo pokazala prihodnost.

× **Zeno je posodil.** Sodišče v Bratislavi je obravnavalo te dni primer, kakršnega ni imelo kmalu kakšno drugo sodišče na dnevnem redu. Neki trgovec s hišno opremo je tožil nekega stavbenika, češ, da mu noče plačati oprave za spalno sobo, ki si jo je bil naročil pri njem. Na razpravo je prišla namesto stavbenika njegova mlada, brhka žena a je dejala, da bi moral trgovec tožiti kvečjemu nekega stavbenikovega prijatelja, ne pa njega samega. Na sodnikovo vprašanje, zakaj, je padla v zadrego, končno ap je izjavila, da se je njen mož s prijateljem pogodil, da mu bo ta kupil cpravo, za to pa dobi mlado ženo za štiri tedne naposodo. Žena je res šla «naposodo» an prijatelj oprave ni plačal. Razpravo so preložili, da bi zaslišali še tega «prijatelja».

× **Dvojčka zraščena drug v drugega.** V Judenburgu je porodila delavčeva žena Marija Woogova nedavno dete, ki je imelo dve glavi, štiri roke in štiri noge. Otroka, ki je umrl kmalu po porodu, so prenesli na Dunaj, na kliniko prof. dr. Pehama, kjer so ga pregledali. Druga otrokova glava je bila zelo čudno izoblikovana. Rasla je iz detetovega trebuha. Štiri roke in štiri noge pa so bile docela normalne. Porodila je Woogova v judenburški bolnici, in sicer zelo težko. Otrok je dibal, ko je prišel na svet, in je nekaj dni živel. Vsi zdravniki so mnemja, da gre v tem primeru za dvojčke, ki sta se drug v drugega zrasla v materinem telesu. Ker je dete prve dni živelo in je dobro prestalo tudi vožnjo iz Judenburga na Dunaj, so strokovnjaki sklepali, da bo morda ostalo živo. Smrt je nastopila šele potem, ko je bil otrok že dva dneva na dunajski kliniki, in sicer zaradi preveč zmešanih notranjih organov, zlasti črevesja. Dete ni moglo več prebavljati hrane in je umrlo.

× **Grozna požarna katastrofa v največjem madridskem gledališču.** V nedeljo zvečer je v največjem gledališču v Madridu, glavnem mestu Španije, iz neznanega vzroka nastal na odru požar, ki se je hitro razširil po dvorani. Med ljudmi je nastala strašna panika. Vse je tiščalo proti izhodom, tako da so se vsa vrata kmalu zadela za živimi telesi. Odigravali so se grozni prizori. Po dvorani so tekali ljudje, goreči kakor žive bakle. Neštevilno ljudi je bilo pohojenih in zmečkanih. Rešili so se le redki. Kolikor se je dalo ugotoviti, se od četrte, pete in šeste galerije ogromnega teatra ni rešil nihče. Računa se, da je našlo smrt v gledališču okrog 1000 ljudi. Mnogo strašno opečenih ljudi so prenesli v bolnico. Po ognju od gledališča se je vžgalo v bližini še 15 hiš, od katerih so štiri popolnoma pogorele. Ljudje so se iz teh hiš pravočasno rešili.

× **Strahoten vihar v Ameriki.** Strašen vihar je obiskal pred nekaj dnevi Ameriko. Največjo škodo je napravil v Portoricu, ki je dobesedno razdejan in enak zemlji. Na tisoče ljudi se je izselilo v bližnje kraje, ker nimajo na mestu bivših domov kaj jesti in piti; tornado je namreč razdejal ne samo kar je bilo nad zemljo, ampak tudi, kar je bilo pod skorjo pri vrhu. Vodovod je popolnoma uničen in mestu pretijo kužne bolezni, ki se rade pojavijo po takih katastrofah. Vlada se bavi z mislijo, da bi mobilizirala vse pod vojaški zakon sapdajoče moške, ki naj bi

pomagali pri obnovi opustošenih krajev. O človeških žrtvah, ki so jih v začetku cenili na več tisoč, se uradno javlja, da jih je manj kakor se je prvotno domnevalo. Po zadnjem obvestilu jih je samo blizu 250. Gmotna škoda pa zelo presega prvotne cennitve in znaša po sodbi strokovnjakov že sedaj nad sto milijonov dolarjev. Ameriški Rdeči križ je nakazal najpotrebnejšim 50.000 dolarjev podpore, a ta vsota je kakor kapljica vode v ocean.

× **Poslopje s 67 nadstropji.** Doslej je bilo največje poslopje na svetu Wool-Worthov nebotalnik v New-Yorku, ki je pa dobil zdaj nevarnega tekmeča, ki bo še 5 metrov višji. Zanimivo je opazovati, kako se sčasoma premika središče newyorških nebotalnikov. Prvotno je bilo njihovo središče tako zvano dolnje mesto, odkoder so se začeli pomikati proti sredini mesta, kjer jih je sedaj največ. Vse dolnje mesto je bilo kmalu preplavljeno z nebotalniki. Ko so pa premestili obe končni postaji newyorških železnic v sredino mesta, so se naenkrat pojavili v tem okraju ogromni hoteli in gledališča. Nedavno so začeli graditi blizu velikega centralnega kolodvora največji nebotalnik, ki bo imel 67 nadstropij in toliko prostora, da bi lahko stanovalo v njem prebivalstvo manjšega mesta. Ameriški inženjerji imajo pri nebotalnikih preglavice z dvigali, kajti v Wool-Worthovem nebotalniku so morali napraviti dvigala tako, da je treba večkrat prestopiti kakor na železnici. To pa ovira ne samo izletnike, ki si hočejo z vrha nebotalnika ogledati mesto, marveč tudi trgovce, ki imajo v nebotalniku pisarne. Zadnja leta se pri prometu v nebotalnikih še ni pripetila nobena nesreča. Včasih se dvigalo v nebotalniku ustavi, toda ljudje pri tem niso v nevarnosti.

× **Spomenik dobri molzni kravi.** Ameriško časopisje objavlja sliko marmornatega spomenika, ki predstavlja kravo. Spomenik stoji na Carnationu ter ima pod kipom napis v bronasti plošči. Edina zasluga te živali je bila, da je bila dobra mlekarica in da je dala v svojem življenju 16.500 litrov mleka. Krava je živela deset let. Napis na plošči našteva vsa njena čimnena dela, med katerimi je pač najimennitnejše tisto, da je dala svojim gospodarjem zaslužiti lepo vsoto dolarjev.

× **Aretacija nevarnega potepina.** Dne 14. julija t. l. je pobegnil od dela stanovanjskih hiš v Novem mestu kaznjeneec Ferdinand Mole, rojen na Vrhu pri St. Rupertu. Obsojen je bil zaradi soudeležbe vloma v trgovino z usnjem g. Penze v Mokronogu na 8 mesecev zapora, v katerem je prestal že 3 mesece in 18 dni. O Moletovem pobegu so bile obveščene vse orožniške postaje na Dolenjskem. Orožniki so begunca zasledovali z vso vmeno nepretrgoma dva meseca, a ta se jim je znal zelo spretno izmikati. Kjerkoli se je Mole pokesal, je pravil ljudem, da bo postrelil vse orožnike, preden ga bodo dobili v roke. Ko je pobegnil od dela v Novo mesto, je vzel s seboj kot orožje veliko kladivo za razbijanje kamena, pozneje pa se je oborožil z revolveršem, ki ga je vedno nosil s seboj. Begunec je postal kaj kmalu strah in trepet Dolenjske. Nedavno je razbil na Vrhu s svojim bratom Vilibaldom okna posestniku Zorcu in mu grozil s požigom. V smrtnem strahu so domači jedva pobegnili pred nasilnikom. Mole je pred kratkim zahteval od svoje matere, naj mu izplača 1250 Din dote, sicer jo bo ubil in zapalil domačijo. Dne 18. t. m. je patroliral po št. Rupertu orožnik Jelovšek in zvedel, da popiva v bližnji gostilni neki možki, o katerem je takoj sklepal, da mora biti ubegli kaznjeneec Mole. Ker je vedel za Moletove pretnje, je orožnik takoj pri vstopu v gostilno naperil proti Moletu puško z vzklikom: «Ne gani se, sicer ustrelim!» Nasilni Mole pa se ni zmenil za svarilo, temveč je naglo segel v hlačni žep po revolver. Orožnik Jelovšek, videč, da je v smrtni nevarnosti, je oddal strel in zadel Moleta pod vratom tako, da je krogla izstopila zadaj na tilniku. Mole se je zgrudil v mlaki krvi, vendar pa je imel še toliko moči, da je še ranjen hotel ustreliti orožnika z revolverjem. Močno krvavečega Moleta so potem, ko mu je orožnik

„Imam časa“

pravi razumna Mica.
„Ne stojim po cele dni pred prerilnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

Jelovšek odvzel samokres, odpeljali z vozom v Mokronog, kjer mu je obvezal rano zdravnik dr. Mejač. Mole je v kaznilnici hladnokrvno obžaloval, da se mu ni posrečilo ustreliti orožnika.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Izvor neviht.

«Odkod prihajajo vse te številne nevihte?» vzdihuje kmetovalec Matija.
«Jaz pa vem,» se hitro oglasi mali Mihec.
«Odkod pa, dečko?»
«Iz kosti naše stare mame.»
«Kaj vse ti pade v glavo!»
«Res, res! Saj stara mama vedno govori, da čuti nevihto že v kosteh...»

Avstralijo je odkril.

Učitelj: «Peterček, pokaži mi na zemljevidu Avstralijo!»

Peterček stopi k zemljevidu in v redu izpolni učiteljevo zapoved.

Učitelj: «Sedaj mi pa še ti, Tonček, povej, kdo je Avstralijo odkril!»

Tonček: «Peterček, gospod učitelj!»

Kuharičina nesreča.

Mlada ženka (ki se še vežba v kuharstvu): «Dragi možek, pri današnjem obedu boš pač moral eno oko zatisniti.»

Možek: «No, prav, nos sem si že zatlačil brez opozorila...»

Nesporazum.

A: «Ali se je tvoja hčerka že poročila?»

B: «Ne! Ona hoče še čakati!»

A: «Zakaj ji pustiš njeno samovoljnost, saj je že stara! Na kaj pa še čaka?»

B: «Na moža, seveda...»

Moder študent.

Profesor (ima v rokah človeško kost): «Matevž Glavan, ali veste, kako dolgo je ta kost že ležala v zemlji in kakšnega spola je?»

Študent (malo razmišlja in reče): «Kost je ležala v zemlji od smrti tega bitja. No, in kost je, seveda, ženskega spola, ker se ji reče, ta kost...»

Drži ga za besedo.

Bogatin (beraču): «Kaj se, vraga, pritožujete! Vi siromaki boste svoje plačilo tako dobili v nebesih.»

Berač: «Že res, vendar bi mi mal predujem mogli dati že sedaj...»

TRI SMEŠNICE IZ NOVEGA «SKOVIRJA».

Nič hudega.

Mož: «Ti si rekla, da so to češpljevi kolački, jaz ne najdem nobene češplje v njih.»

Zenka: «Nič ne del! Saj tudi v pasjih kolačkih nikdar ne dobiš psov...»

Nemogoče.

Slovenec in Italijan sta napravila stavo za 100 dinarjev, katere naj dobi oni, ki bo povedal najneverjetnejšo zgodbo.

Italijan je začel prvi: «Nekoč je živel Italijan, ki je bil junaške in zveste narave...»

«Stojte,» ga je prekinil Slovenec, «stavo ste že dobili.»

Premagal jo je.

Gospod pride v drogerijo in zahteva za tri dinarje kamilčnega čaja. Mlada jezična prodajalka ga zavrne: «Kamilice Vam lahko dam, čaj pa si morate skuhati sami!»

Gospod (nekoliko vznemirljiv): «Potem bi prosil še za dva dinarja ajbiševnega čaja.»

Prodajalka (še bolj zbadljivo): «Ajbiša Vam lahko dam, čaj pa si morate skuhati sami!»

Gospoda prodajalkina zbadljivost jezi, zato ji povrne milo za drago in z najnedolžnejšim glasom reče: «Gospodična, potem bi prosil še za pet dinarjev prsnega čaja...»

Listnica uredništva

Krčevina. Ni za tisk!

Dravograd. Zgodba preneznatna za objavo!

MALI OGLASI

Vinogradniki, pozor!

Letošnji vinski pridelek mora biti previdno in strokovnjsko spravljen. Takoj naročite strokovno kletarsko knjigo «Umno kletarstvo», ki vsebuje vsa navodila, kako ravnati z vinom itd. Naroča se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7. 235

Posestvo v Laškem

obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, kozolca, vse v dobrem stanju, poleg tega travniki, njive in gozdovi, kjer se redi lahko 6 do 7 glav živine, se proda za 55.000 Din. — Pojasnila daje Josip Osolin, trgovec v Laškem. 231

Mlad gostilničar

33176

v lepem kraju želi znanja z boljšo gospodično, ki ima veselje do gostilničarstva. Biti mora blagega značaja in dobrosrčna. — Dopise na podružnico «Domovine» v Celju pod značko «1. januar 1929».

Čehano perje

razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po 38 Din za kilogram. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga! — L. Brozovič, Zagreb, Ilica 82, kemična čistilnica perja. 183

Lovskega psa

1 do 2 leti starega, kupi Černič, Zidani most. 33239

Posestvo

v izmeri kakih 4 ha, s hišo, gospodarskimi poslopi, njivami, travniki in lepim gozdom, oddaljeno tri četrt ure od postaj Laško in Rimskih toplic, na prodaj. Leži na levem bregu Savinje in 20 minut nad njo. Cena 40.000 Din. — Ponudbe na odvetnika dr. Roša v Laškem. 29593

3 psice in psa

izborne gonjače, bele resavce, proda Ivan Modic v Bloški polici št. 14 pri Rakeku. 29424

5 konj in vozove prodam.

Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod šifro «Konji 22». 33233

Železno posteljo in omaro

ocenim prodam. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 33372

Pletilni stroj

v dobrem stanju poceni naprodaj v Mariboru, Vojašniška ulica 2. 33182

Vajenca

za kleparstvo in kotlarstvo proti plačilu sprejme Josip Otorepec, Za Gradom št. 9, Ljubljana. 29458

Petletnega sina

odda mlada vdova k dobrim ljudem v oskrbo. — Naslov pove oglasni oddelek «Domovine». 33316

Srebrne krone

zlatnike in različno zlato kupuje F. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica 1. 200

Hišo z gospodarskim poslopjem

in velikim vrtom prodam za 18.000 Din. — Studenec št. 159. 33204

Vinske sode

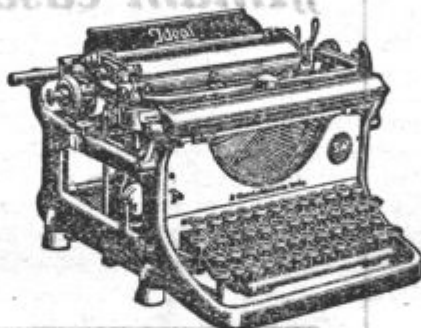
3 do 4, zdrave, po 700 do 800 litrov, kupimo. — Naslov: Kolodvorska restavracija, Novo mesto. 33171

Mlin na vodo

z nekaj zemlje, v večjem trgu v Sloveniji, zelo blizu železniške postaje, zelo ugodno prodam. — Informacije daje M. Oplotnik, trg Rogatec. 33192

Dva mizarska vajenca

se sprejmeta v obratu za vsa mizarska dela. Hrana in stanovanje v hiši. — Josip Starman, Gabriele 50, pošta Karmelj, Dolenjsko.

Nedosežen v konstrukciji in materialu!

Na stotine referenc!
Zahtevajte prospekt!

The Rex Co.

Ljubljana

Telefon 2268.

233

Gradlišče 10.

Med

v satovju in trčen, čist, kupim in prosim za ponudbe z oznako cene in količine. — Em. Ebenspangerja nasl., Bjelovar. 33191

Kamenoseška Industrija

ustanovljena 1850.

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA, poleg glavnega kolodvora

Cerkvena častna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, sto n šča, in veče v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja. Kameniti ližaki za kuhinje. 133

Dr. Lukan Miroslav

veliki župan v pok.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 29

(Gospodarska zveza)

prevzema pravno zastopstvo pri vseh oblastvih, izvzemši sporne zadeve pri sodiščih. Zlasti opozarja na vodne pravice, obrtne pravice, krajevne in osebne gostilniške pravice, agrarne operacije itd. Posreduje nakupe in prodaje ter posojila. Sestavlja pogodbe, izvzemši one, ki jih mora napraviti notar. V zadevah davkov sodeluje nadupravitelj Lavrič. 232

ŽIMA

75

za modroce, na boljša in najcenejša, pri

M. Masterl,

tovarna žime, Stražisce pri Kranju.

Nova trgovina

LUDVIK BOLTIN, Logatec

Vam nudi veliko izbiri manufakture, kakor šifone, kretone, flanele, razne barhente, modne velurje za damske plašče, double za površnike in suknje, vsakovrstne hlačevine, boljše in navadno sukno, razne barvane baržune itd. po najnižji dnevni ceni.

Nogavice od 6 Din, šifoni od 8 Din, flanele od 10 Din naprej.

Priporočam, da si pred nakupom vsak ogleda mojo zaloga in se prepriča o ceni in kvaliteti.

Solidna postrežba!

Nizke cene!